

Kommuneøkonomi for folkevalgte

- rammer for økonomisk styring i kommunene

Indre Fosen kommune

14. november 2023

Stule Lund

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

15.11.2023

Rammer for økonomisk styring i kommunene

1. Finansiering av kommunesektoren
Statsbudsjettet 2024
Inntektssystemet
2. Økonomiforvaltning i kommunene
Regelverk og rammer
ROBEK
KOSTRA
3. Økonomisk stilling og handlingsrom

Finansiering av kommunesektoren

Finansiering av kommunesektoren

Kommuner og fylkeskommuner er selvstendige, folkevalgte forvaltningsnivåer som ivaretar oppgaver som tjenesteytere, samfunnsutviklere, myndighetsutøvere og demokratiske arenaer for innbyggerne.

Statsbudsjettet – kommunesektorens inntektsrammer

De økonomiske rammene for kommunesektoren er en integrert del av statsbudsjettet.

Kommuneproposisjonen 2024

I kommuneproposisjonen presenterer regjeringen sin politikk for kommunesektoren og det økonomiske opplegget for det kommende året.

- > Statsbudsjettet 2024
- > Retningslinjer for skjønntildeling
- > Grønt hefte

Kommunesektorens samlede inntekter utgjør i underkant av 20 prosent av BNP for fastlands-Norge.

Hver femte sysselsatt i landet er ansatt i kommunal sektor.

Virksomheten i kommuner og fylkeskommuner finansieres blant annet av skatteinntekter, tilskudd fra staten og brukerbetaling fra innbyggerne.

Eit budsjett for å trygge folks økonomi og for å sikre Noreg i ei uroleg tid

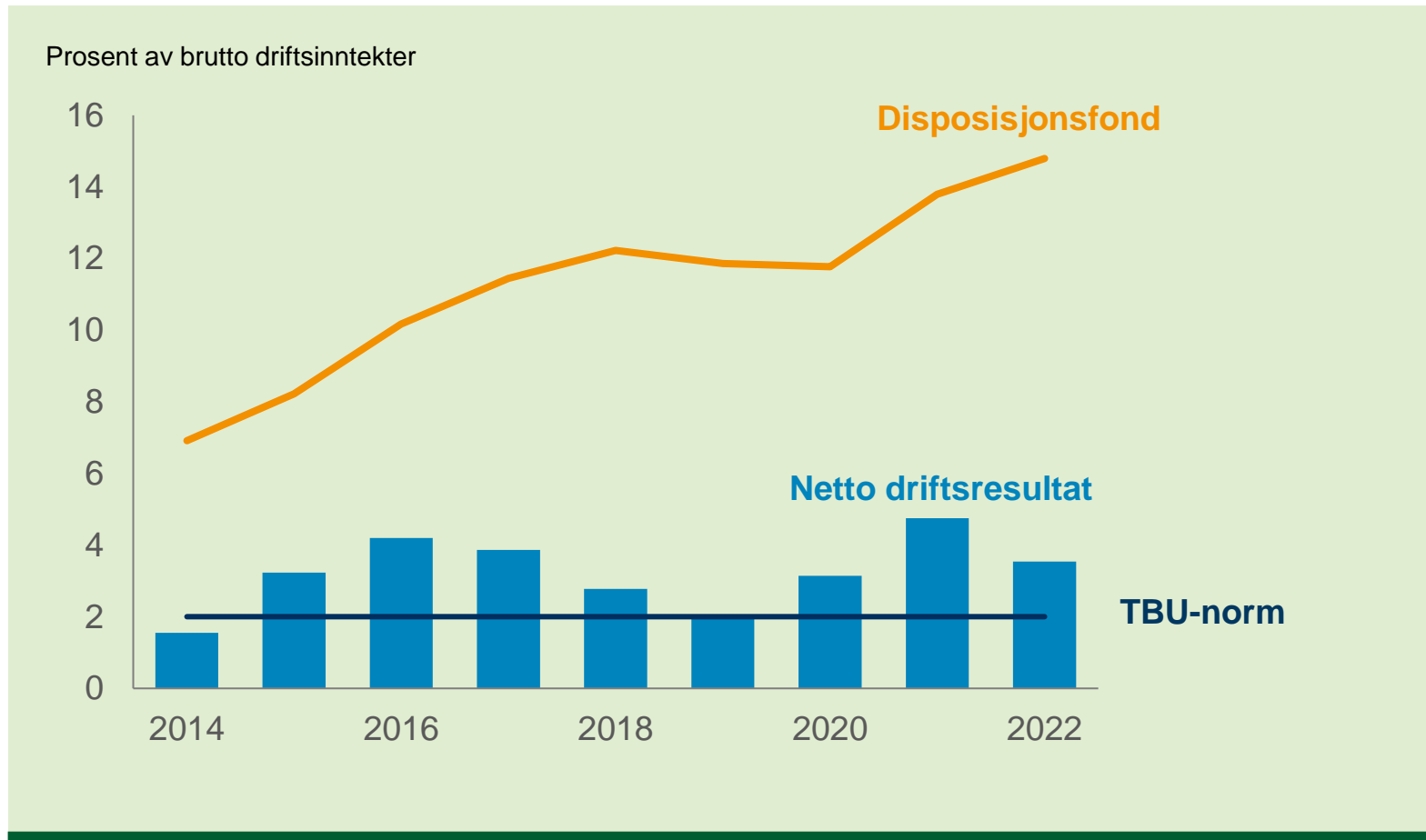

A woman with glasses and a grey cardigan is pointing towards a group of people in a meeting room. Several people's hands are raised in the air, indicating an interactive session. The room has large windows with a view of greenery outside.

Sikre velferden i heile landet

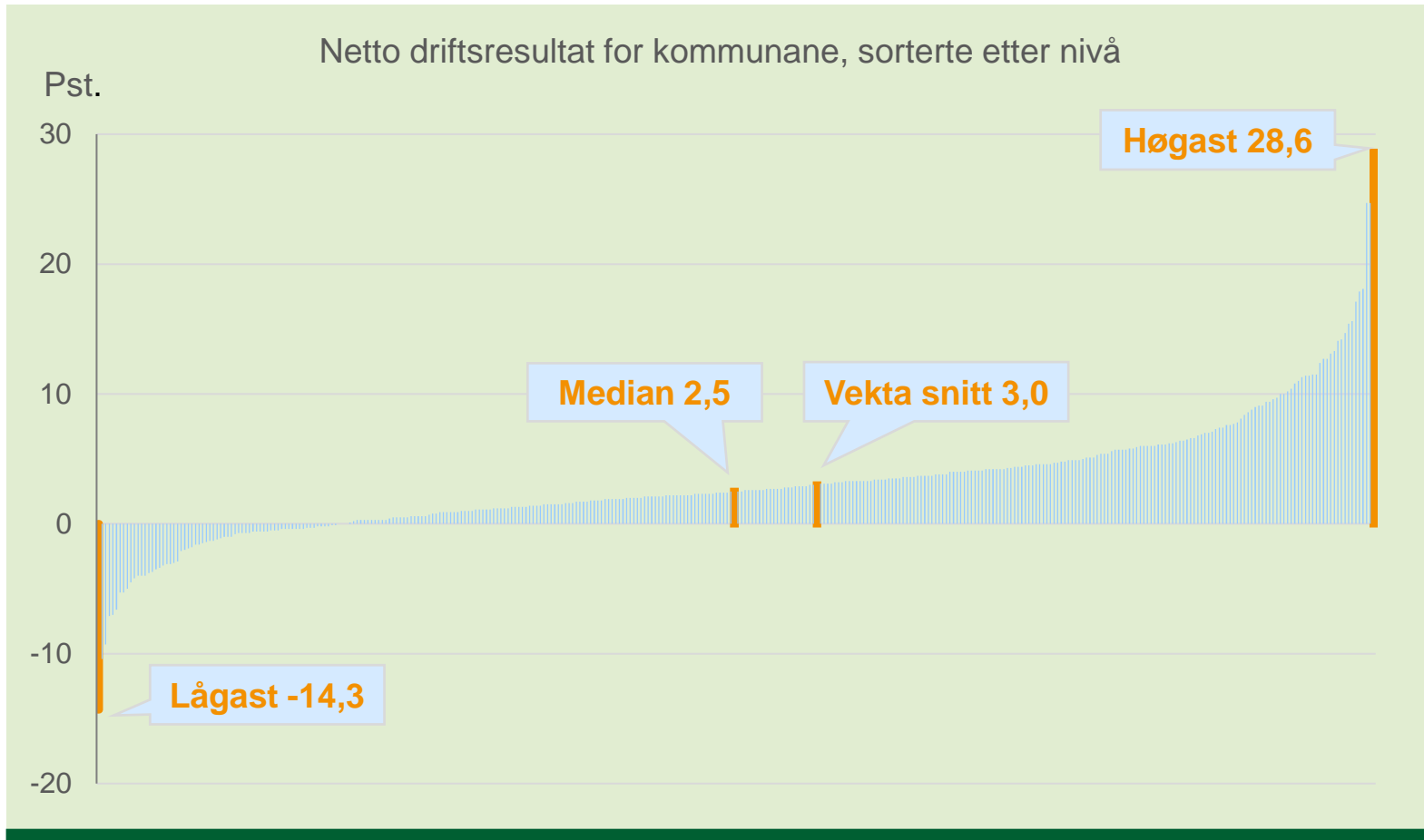

Kommunane godt rusta, men store variasjonar

- God økonomistyring
- Mange kommunar har solide disposisjonsfond
- Store variasjonar mellom kommunane
- Få kommunar i ROBEK

Store variasjoner mellom kommunane

Om lag ein av fem kommunar hadde negativt netto driftsresultat i 2022

Utsiktene for 2023 vesentleg betra sidan RNB

HØGARE SKATTEINNGANG

Anslaget for meirskattevekst i 2023 er auka med 4,1 mrd. kroner

LÅGARE KOSTNADSVEKST

Kostnadsveksten for 2023 er justert ned frå 5,2 pst. til 4,5 pst.

SAMLA BETRING

I sum 7,3 mrd. kroner betring samanlikna med revidert nasjonalbudsjett for 2023

Kommuneopplegget 2024

Vekst frie inntekter

6,4
mrd

Demografi og pensjon

5,9
mrd

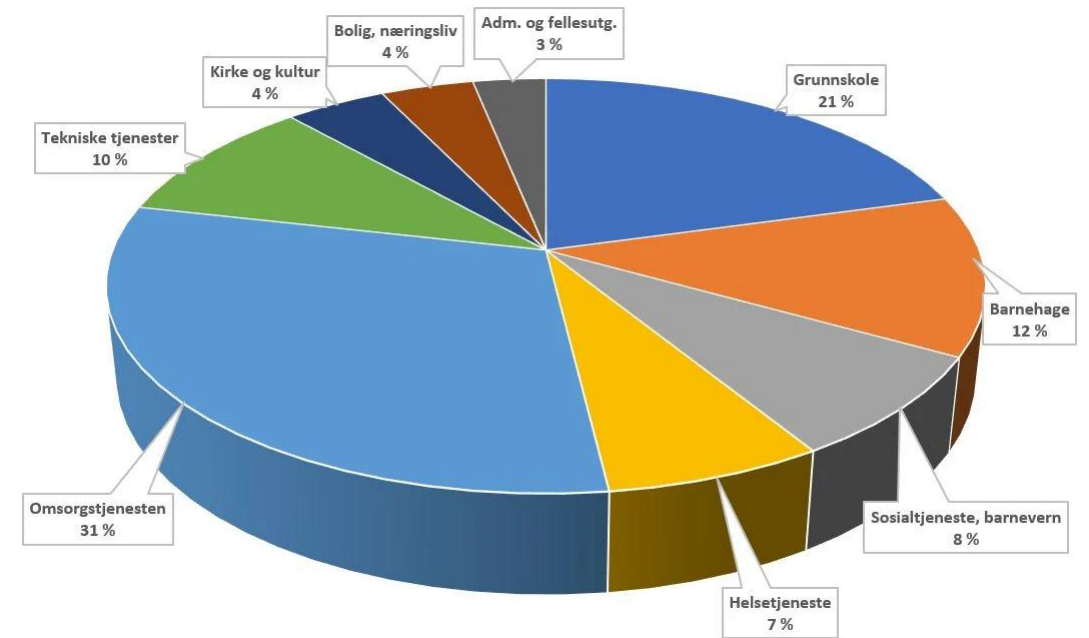
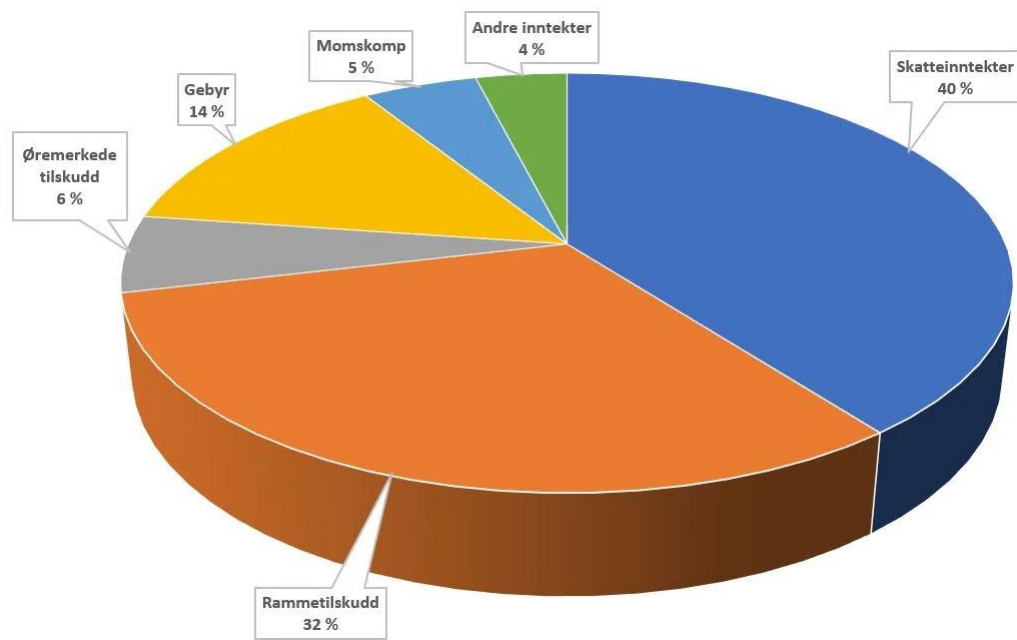
Styrka tenestetilbod

0,5
mrd

Kommunenes inntektskilder og ressursbruk

Inntektssystemet

Gjennom inntektssystemet fordeles kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter.

Norske kommuner har ulik geografi, alderssammensetning, og ulike levekår.

Et viktig formål med inntektssystemet er å bidra til at kommunene og fylkeskommunenes kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne

Inntektssystemet inneholder to store utjevningsmekanismer - ufrivillige kostnadsforskjeller utjevnes fullt ut og skatteinntekter utjevnes delvis

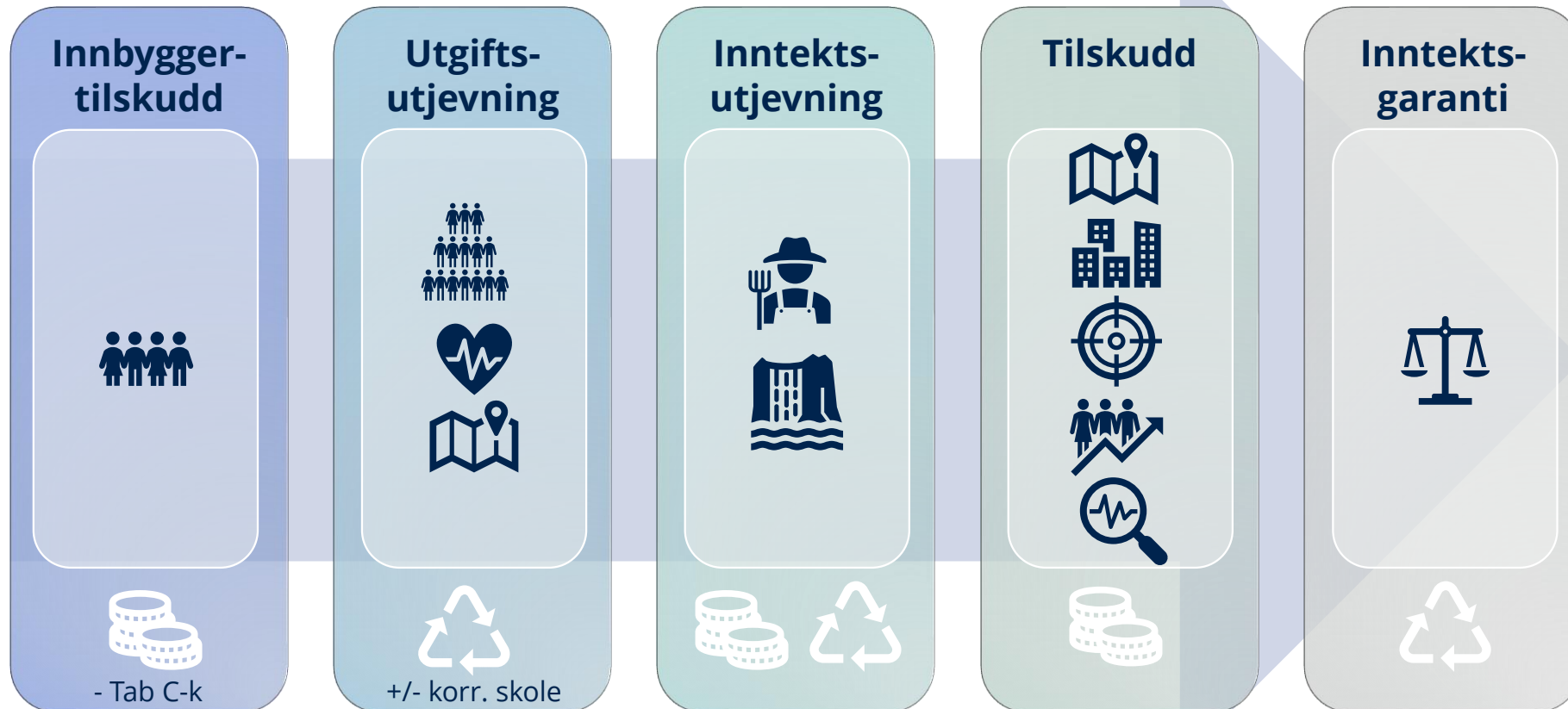
Frie inntekter

Kommunenes inntekter kommer i hovedsak fra tilskudd fra staten og fra skatt fra innbyggerne -

Inntektssystemet består av ulike elementer

Frie inntekter for Indre Fosen

Totalt rammetilskudd	386 331 000 kr
Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:	
Innbyggertilskudd før omfordeling	298 764 800 kr
Omfordeling:	
Utgiftsutjevning **)	53 873 567 kr
Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler	2 302 557 kr
Tilskudd med særskilt fordeling	18 685 000 kr
Inntektsgarantiordningen	-731 173 kr
Regionalpolitiske tilskudd:	
Regionsentertilskudd	4 375 000 kr
Distriktstilskudd Sør-Norge	8 511 000 kr
Skjønnstilskudd	550 000 kr

Anslag skatteinntekter

374 282 130 kr

Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter.

Skatteinntektene er for **Indre Fosen kommune** anslått til **374 282 130 kroner** i 2024, inkludert inntektsutjevning.

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 før i januar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2024 vil være. I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2022. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2024 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2022.

Etter hvert som skattetallene foreligger omfordeles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. [Les mer om inntektsutjevningen](#)

Anslag frie inntekter

760 613 130 kr

Anslag frie inntekter for **Indre Fosen kommune** er **760 613 130 kroner**.

Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Indre Fosen kommune fra 2023 til 2024 på 4,7 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 4,7 prosent.

Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2023 i statsbudsjettet 2024.

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 før i januar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2024 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag.

Beregning av vekst

- innlemminger,
oppgaveoverføringer og
korreksjoner i rammetilskuddet
i 2024

Innlemmingar, oppgaveoverføringer og korreksjonar i rammetilskotet i 2024 (i 1 000 2024-kr):

Innlemmingar, oppgaveoverføringer og korreksjonar i 2024	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular, endring i elevtal	-119 955	-38 325
Ny opplæringslov – regelendringar med økonomiske konsekvensar for kommunesektoren	47 235	252 408
Ekstraordinære inntekter frå konsesjonskraft – reversert trekk i rammetilskotet	558 005	344 190
Gevinstar knytt til nytt prøvegjennomføringssystem i skulen	-6 571	
Gratis deltids plass på SFO på 2. trinn – heilårseffekt av endring i 2023	863 567	
Gratis barnehage i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms – heilårseffekt av endring i 2023	71 352	
Gratis barnehage frå tredje barn i barnehagen – heilårseffekt av endring i 2023	24 000	
Redusert pensjonspåslag for private barnehagar	-57 469	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – heilårseffekt av endring i 2023	66 778	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024	1 560 065	
Ytterlegare reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 i kommunar i sentralitetssone 5 og 6	72 340	
Pasienttilpassa basistilskot – heilårseffekt av endring i 2023	250 000	
Auka barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet – heilårseffekt av endring i 2023	1 043	
Auka rettleiande satsar for sosialhjelp – heilårseffekt av endring i 2023	295 788	
Endringar i kontantstønaden – konsekvensar for barnehage	119 700	
Vaksinasjon mot covid-19 – eingongsløyving i 2023	-70 924	
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til kommunane sitt innbyggartilskot	44 000	
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til kommunane sitt skjønstilskot	8 200	
Landslinjer – endring i tilbod		-4 519
Gratis ferjer og reduksjon av takstar – heilårseffekt av endring i 2023		216 600
Prisjustering av lærlingtilskotet		-65 900
Auka CO2-avgift – kompensasjon til fylkeskommunane		49 700
Tannhelse – eingongsløyving i 2023		-15 645
Barnevern i Oslo – eingongsløyving i 2023		-20 130
Nordøyvegen – tilskot til dekking av kapitalkostnader		80 000
Distrikts- og regionalpolitiske tilskot- tilbakeføring til øymerkte tilskot		-113 975
Avvikling av fylkeskommunane sitt skjønstilskot		-398 808
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til fylkeskommunane sitt innbyggartilskot		346 608
Sum	3 727 154	632 204

Kommunal deflator og skatteøren

	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 nå	Anslag 2024
Deflator	5,2	4,5	4,3
Sysselsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	5,5	5,5	4,9
<i>Lønnsvekst</i>	5,4	5,4	4,9
<i>Effekt av arbeidsgiveravgift</i>	0,1	0,1	
Prisvekst varer og tjenester	4,9	3,2	3,4
Lønnsandel (pst.)	57,5	57,5	57,5

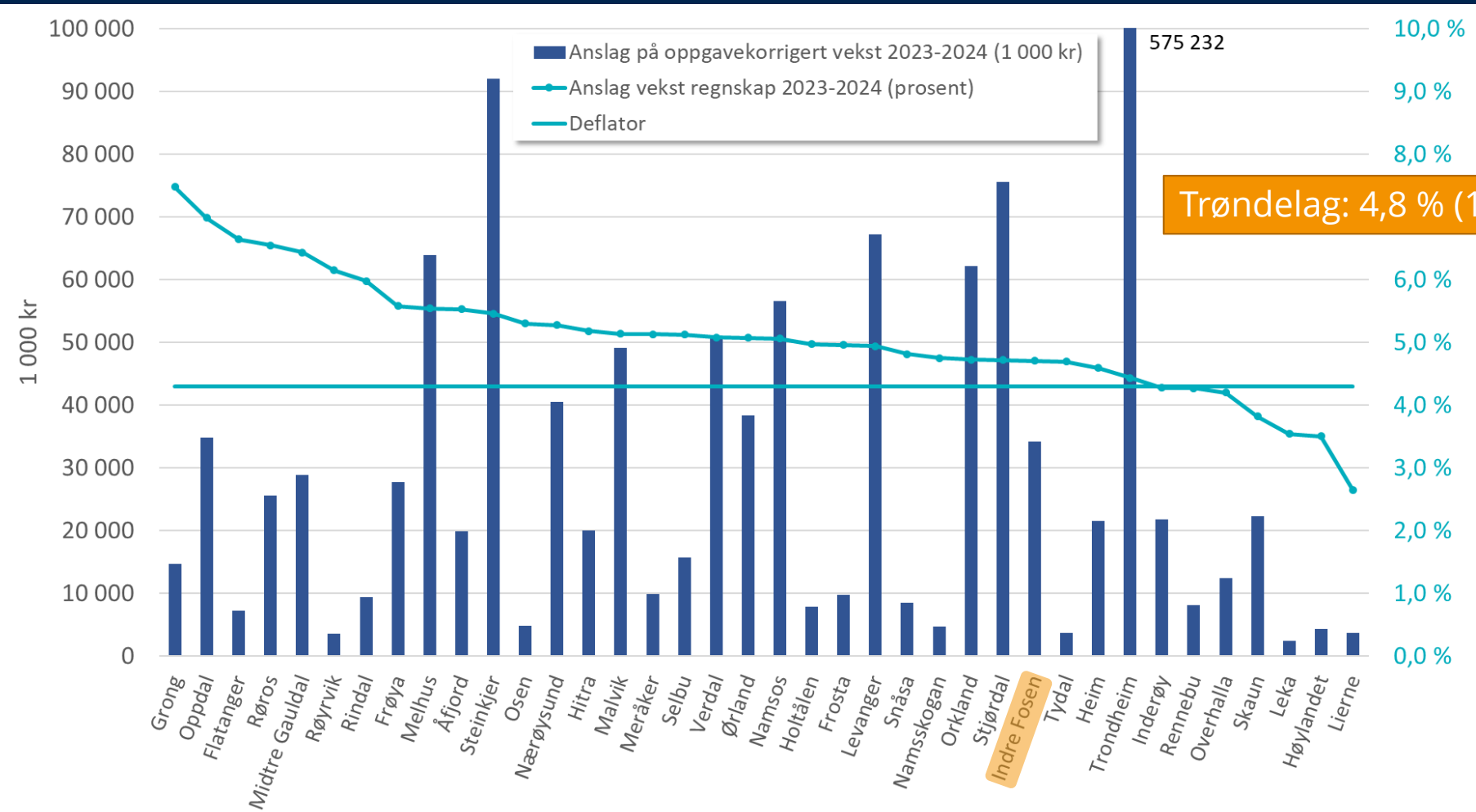
Skatteøren	Prosent	Endring fra 2023 (pp)
Kommunene	10,95	-0,20
Fylkeskommunene	2,35	-0,10

Anslag på vekst i frie inntekter 2023-2024

- tab 3-k (Trøndelag)

- Grong (7,5)
- Oppdal
- Flatanger
- Røros
- Midtre Gauldal
- Røyrvik
- Rindal
- Frøya
- Melhus
- Åfjord (5,5)
- Trøndelag 4,8*
- Indre Fosen (4,7)
- Tydal (4,7)
- Heim
- Trondheim
- Inderøy
- Rennebu (4,3)
- Overhalla
- Skaun
- Leka
- Høylandet
- Lierne (2,6)

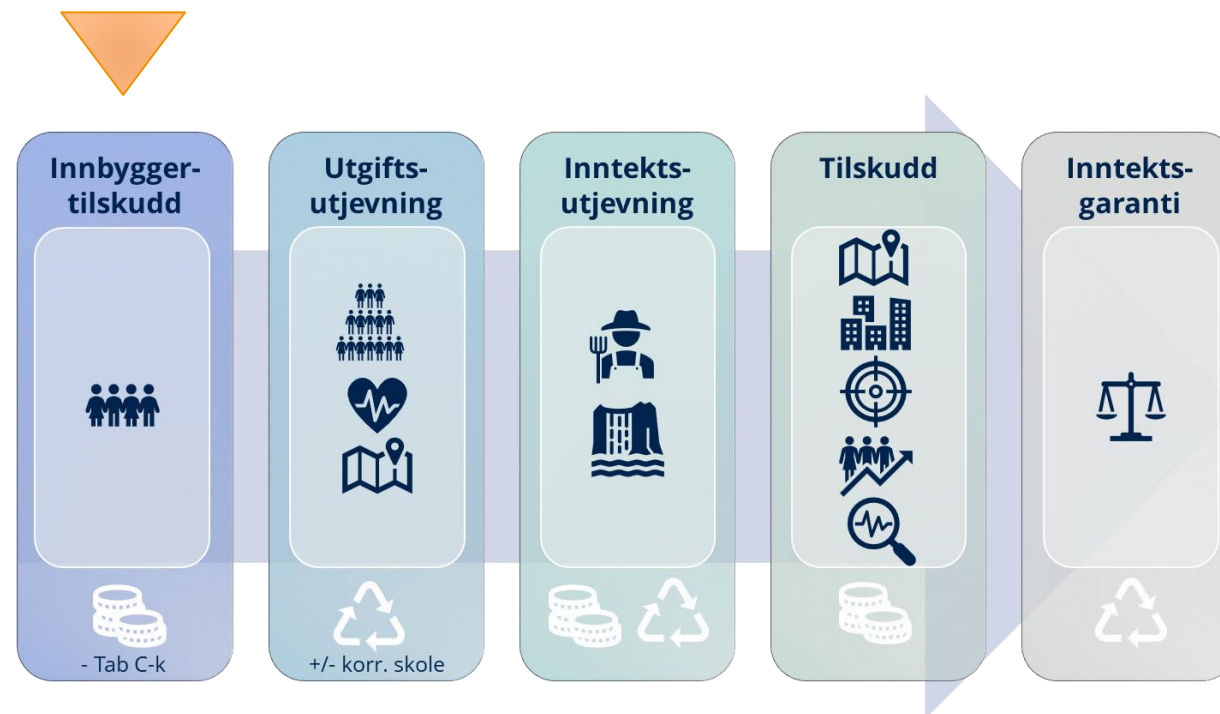

31 (16)

7 (22)

Hva kan forklare endringen?

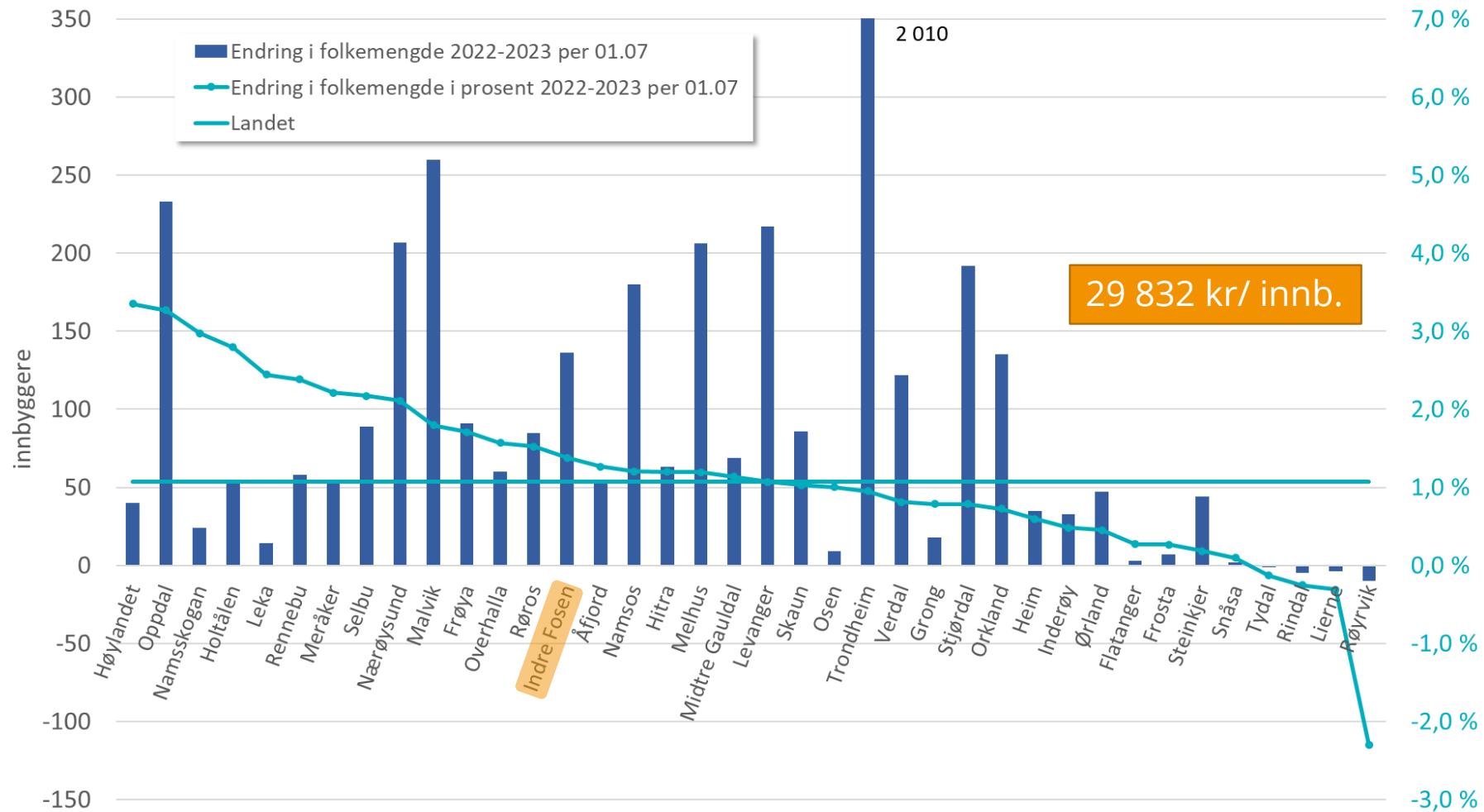
Innbyggertilskuddet utgjør hoveddelen av rammetilskuddet, og fordeles i utgangspunktet med et likt beløp per innbygger.

Innbyggertilskudd

- tab 2-k

- Grong (7,5)
- Oppdal
- Flatanger
- Røros
- Midtre Gauldal
- Røyrvik
- Rindal
- Frøya
- Melhus
- Åfjord (5,5)
- Trøndelag 4,8
- Indre Fosen (4,7)
- Tydal (4,7)
- Heim
- Trondheim
- Inderøy
- Rennebu (4,3)
- Overhalla
- Skaun
- Leka
- Høylandet
- Lierne (2,6)

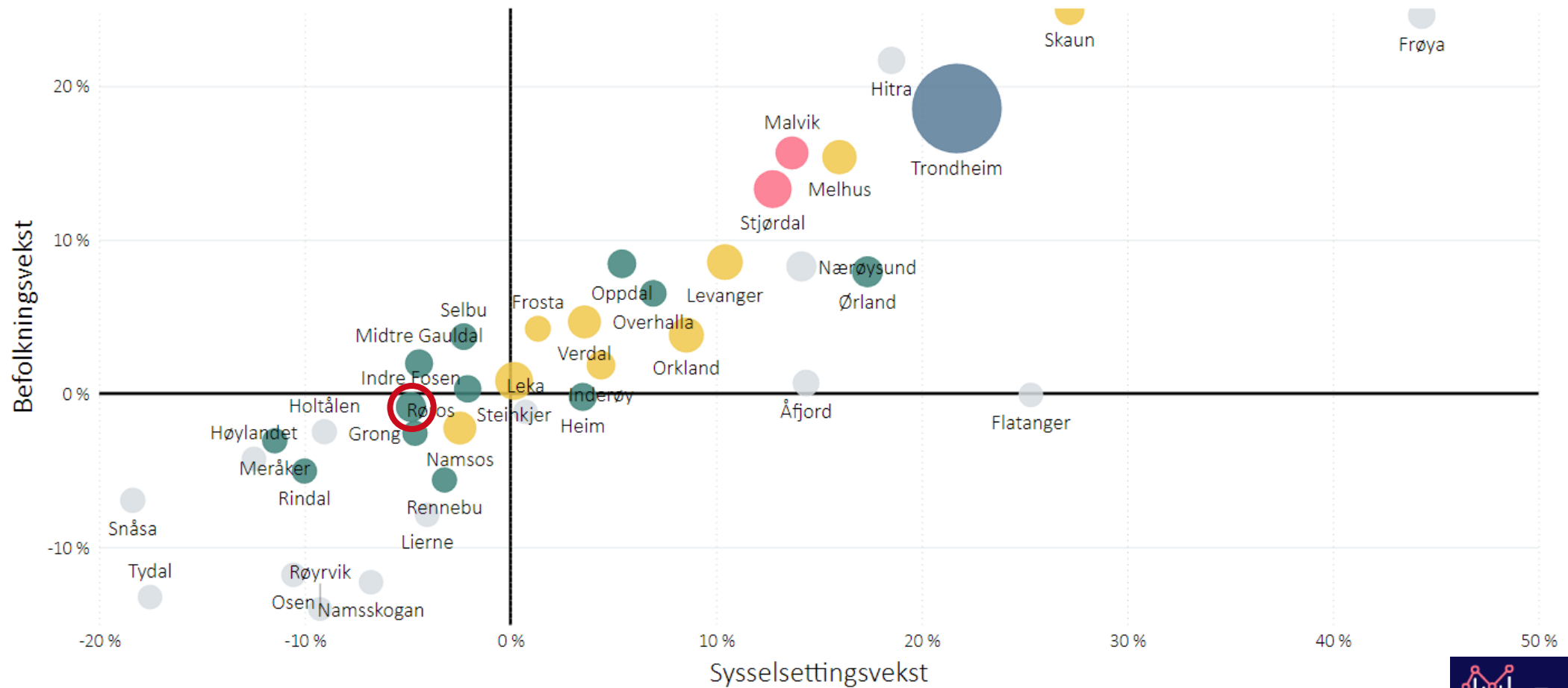

34 (19)

4 (19)

Befolknings- og sysselsettingsvekst i kommuneplanperioden (2011-23)

Sentralitetsklasse ● 2 ● 3 ● 4 ● 5 ● 6

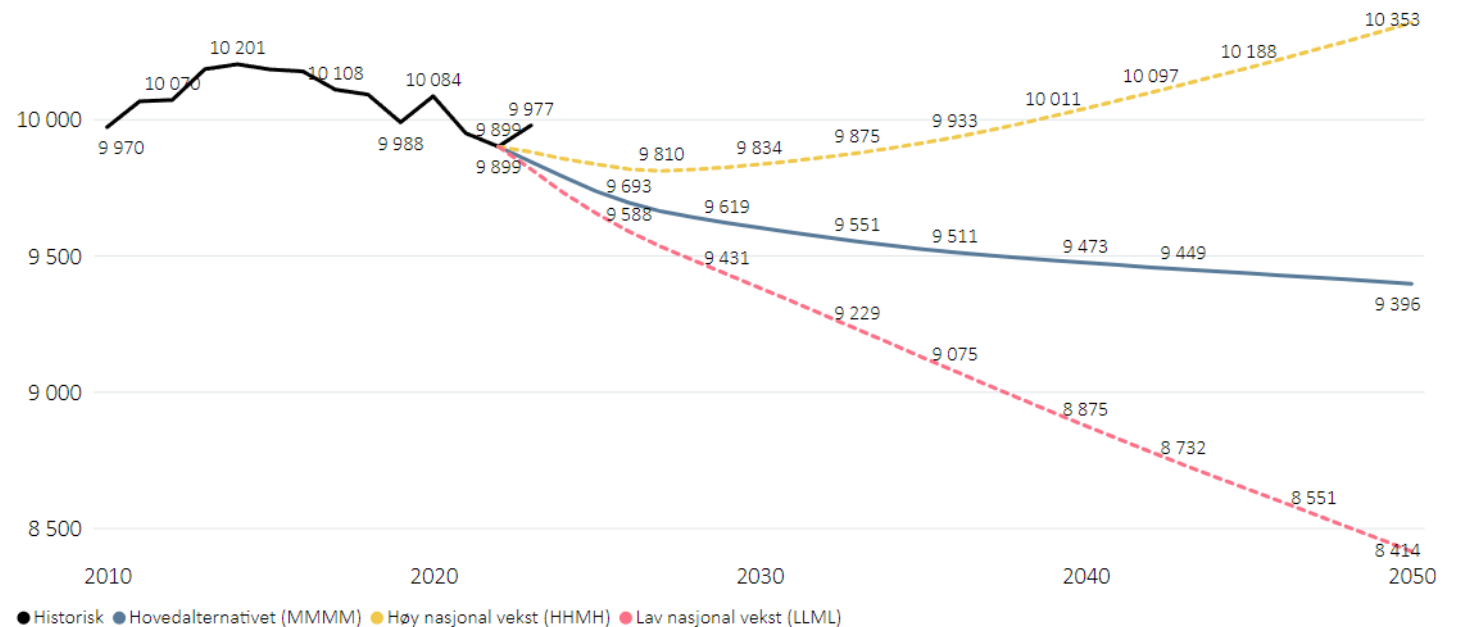
Befolkningsutviklingen fram mot 2050 (2022)

Historiske tall og befolkningsframskriving fra SSB

Hovedalternativet per 2022:

- Middels fruktbarhet
- Middels levealder
- Middels innenlands flytting
- Middels innvandring

Utvikling av befolkningen i Indre Fosen, historiske tall og prognoser fra SSB

Saker med særskilt fordeling

- tab C-k (Trøndelag)

Sak	2023	2024
Inndelingstilskudd	262 404	273 687
Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	84 786	92 196
Komp. endringer regelverk for eiendomsskatt	365	120
Komp. differensiert arbeidsgiveravgift	-1 120	-779
Komp. ansvarsovertakelse barnevern	86 397	90 109
Grunnskoletilskuddet	118 228	121 725
Komp. gradert basiskriterium	0	7 533
Redusert foreldrebetaling sone 5 og 6	0	10 986
SUM	551 060	595 577

Ved beregning av anslag på oppgavekorrigert vekst, korrigeres det for endringer i saker med særskilt fordeling.

For flere av sakene er beløpet prisjustert med kommunal deflator på 4,3 prosent.

Gradert basis: 14 kommuner

Sone 5 og 6: 27 kommuner

Saker med særskilt fordeling

- tab C-k

Grong (7,5)
 Oppdal
 Flatanger
 Røros
 Midtre Gauldal
 Røyrvik
 Rindal
 Frøya
 Melhus
 Åfjord (5,5)

Trøndelag 4,8

Indre Fosen (4,7)
 Tydal (4,7)
 Heim
 Trondheim
 Inderøy
 Rennebu (4,3)
 Overhalla
 Skaun
 Leka
 Høylandet
 Lierne (2,6)

Saker med særskilt fordeling for kommunene (1 000 kr)

	Kommune	2023	2024	Endring 2023-2024		Kommune	2023	2024	Endring 2023-2024
5001	Trondheim	109 640	115 828	6 188	5038	Verdal	11 692	11 751	59
5006	Steinkjer	35 533	37 236	1 703	5041	Snåsa	1 367	1 869	502
5007	Namsos	57 018	59 579	2 561	5042	Lierne	1 448	1 606	158
5014	Frøya	11 361	10 883	-478	5043	Røyrvik	619	677	58
5020	Osen	694	828	134	5044	Namsskogan	1 424	1 560	136
5021	Oppdal	3 363	5 673	2 310	5045	Grong	4 072	4 950	878
5022	Rennebu	923	1 290	367	5046	Høylandet	749	905	156
5025	Røros	3 376	5 111	1 735	5047	Overhalla	3 754	5 337	1 583
5026	Holtålen	1 339	1 585	246	5049	Flatanger	1 355	1 553	198
5027	Midtre Gauldal	4 940	6 136	1 196	5052	Leka	619	705	86
5028	Melhus	13 834	14 578	744	5053	Inderøy	27 874	28 744	870
5029	Skaun	5 090	6 179	1 089	5054	Indre Fosen	12 975	18 685	5 710
5031	Malvik	8 342	8 937	595	5055	Heim	31 540	33 476	1 936
5032	Selbu	2 462	3 615	1 153	5056	Hitra	16 864	16 230	-634
5033	Tydal	626	731	105	5057	Ørland	28 399	30 751	2 352
5034	Meråker	1 456	1 800	344	5058	Åfjord	25 375	27 037	1 662
5035	Stjørdal	18 425	19 360	935	5059	Orkland	63 052	65 890	2 838
5036	Frosta	989	2 303	1 314	5060	Nærøysund	24 597	27 009	2 412
5037	Levanger	13 015	13 770	755	5061	Rindal	859	1 420	561
							551 060	595 577	44 517

Tab C-k

Kommune	Inndelings- tilskot	Trekk Nannestad og Ullensaker	Helsestasjon- og skolehelset- teneste	Korreksjon barnevern	Kompen- sasjon for endringar i regelverket for eigedomsskatt	Gradvis innføring av endringar i differensiert arbeids- gjevaravgift	Kompen- sasjon ansvars- overtaking barnevern	Gratis barnehage tiltakssonen Finnmark og Nord-Troms	Grunnskole- tilskotet	Trekk pga. for høgt innbyggjar- tal	Kompen- sasjon for gradert basis- kriterium	Redusert maksimal foreldre- betaling barnehage sentralitets- sone 5 og 6	Sum saker med særskild fordeling 2024 (kol. 1 til 12)
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5001 Trondheim	16 752	0	39 070	0	0	0	30 251	0	29 755	0	0	0	115 828
5006 Steinkjer	17 307	0	4 587	0	0	0	7 768	0	7 574	0	0	0	37 236
5007 Namsos	47 399	0	2 919	0	0	0	3 310	0	5 951	0	0	0	59 579
5014 Frøya	0	0	996	0	0	3 811	1 401	0	3 787	0	224	664	10 883
5020 Oslen	0	0	151	0	0	0	46	0	541	0	0	90	828
5021 Oppdal	0	0	1 486	0	0	0	0	0	2 164	0	1 160	863	5 673
5022 Rennebu	0	0	457	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Enkelsaker	Fordeling beløp
Inndelingstilskudd	17 542 000 kr
Helsestasjon og skolehelsetjeneste	1 763 000 kr
Kompensasjon ansvarsovertagelse barnevern	2 427 000 kr
Gratis barnehage i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms	0 kr
Grunnskoletilskudd	3 111 000 kr
Særskilte saker enkeltkommuner	-11 868 000 kr
Sum Indre Fosen kommune	12 975 000 kr

Enkelsaker	Fordeling beløp
Inndelingstilskudd	18 296 000 kr
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	1 940 000 kr
Kompensasjon ansvarsovertakelse barnevern	2 531 000 kr
Fri barnehage i tiltakssonen i Troms og Finnmark	0 kr
Grunnskoletilskudd	3 246 000 kr
Redusert maksimalpris i barnehagen i kommuner med sentralitet 5 og 6	924 000 kr
Kompensasjon gradert basistilskudd	0 kr
Særskilte saker enkeltkommuner	-8 252 000 kr
Sum Indre Fosen kommune	18 685 000 kr

5044 Namsskogan	0	0	130	0	0	0	277	0	0	0	0	0	0
5045 Grong	0	0	446	0	0	0	2 743	0	0	0	0	0	0
5046 Høylandet	0	0	249	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5047 Overhalla	0	0	865	0	0	0	2 010	0	0	0	0	0	0
5049 Flatanger	0	0	170	0	0	0	173	0	0	0	0	0	0
5052 Leka	0	0	103	0	0	0	0	0	541	0	61	705	0
5053 Inderøy	23 139	0	1 395	0	0	0	779	0	2 705	0	726	0	28 744
5054 Indre Fosen	18 296	0	1 940	0	0	-8 252	2 531	0	3 246	0	0	924	18 685
5055 Heim	28 262	0	1 068	0	0	0	901	0	2 705	0	0	540	33 476
5056 Hitra	6 902	0	946	0	0	4 037	500	0	3 246	0	0	599	16 230
5057 Ørland	21 177	0	2 032	0	120	0	2 860	0	3 246	0	146	1 170	30 751
5058 Åfjord	22 840	0	786	0	0	0	734	0	2 164	0	0	513	27 037
5059 Orkland	54 861	0	3 599	0	0	0	2 020	0	5 410	0	0	0	65 890
5060 Nærøysund	16 752	0	2 079	0	0	0	3 721	0	3 246	0	0	1 211	27 009
5061 Rindal	0	0	363	0	0	0	0	0	541	0	327	189	1 420
Trøndelag	273 687	0	92 196	0	120	-779	90 109	0	121 725	0	7 533	10 986	595 577

Kolonne 6 – Gradvis innføring av endringer i differensiert arbeidsgiveravgift

Indre Fosen

- Sone 1a (14,4 %/10,6 %) t.o.m 2021
- Sone 2 (10,6 %) innført med umiddelbar virkning for kommunen f.o.m 01.01.22
- Effekten av nytt avgiftsnivå fases inn gjennom trekk i ramma over 6 år (tab C-k) – med fullt trekk i 2022 ble den umiddelbare avgiftsfordelen «nullet»
- I 2023 ble trekket redusert med 1/6 og i 2024 blir trekket redusert med 2/6 osv., slik at avgiftsfordelen øker med 1/6 for hvert år.
- Full effekt av nytt avgiftsnivå i 2028.

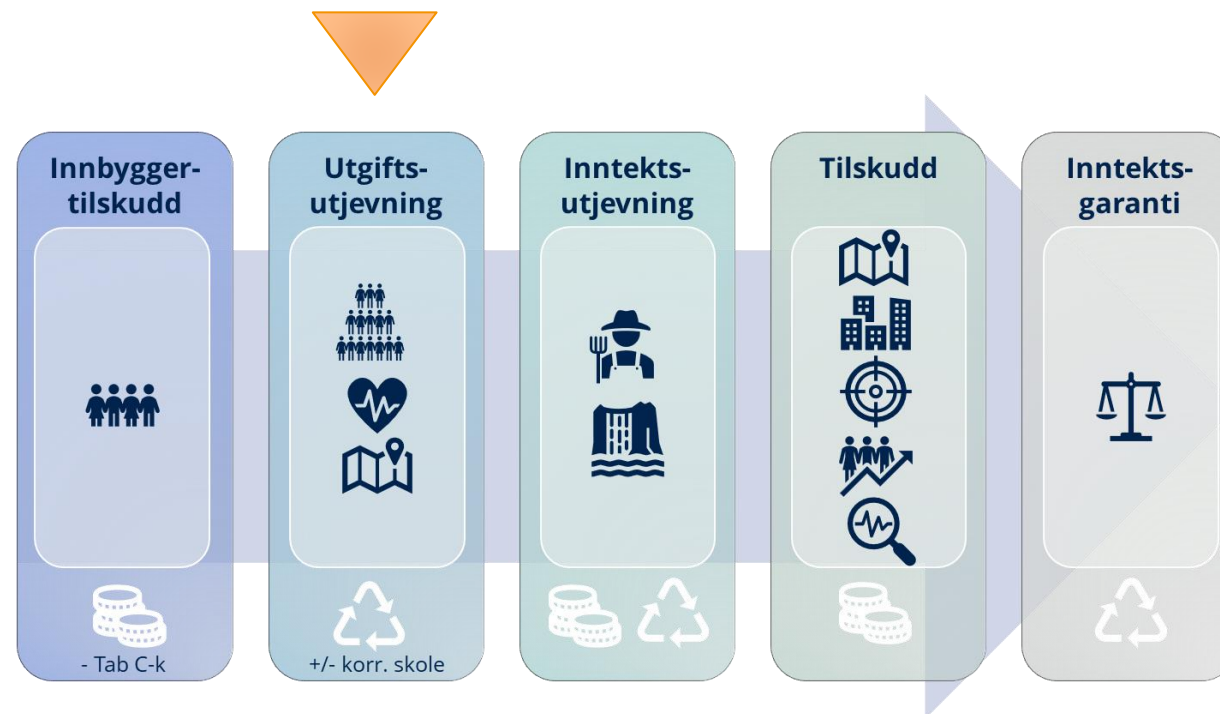
«Frå 1. januar 2022 gjeld nytt verkeområde for differensiert arbeidsgjevaravgift (DA), med endringar i soner for 14 kommunar, medrekna gamle kommunar som er del av nye kommunar.

Kvar einskild kommune som fekk endra avgiftssats i 2022 fekk full kompensasjon eller trekk i rammetilskotet i 2022, basert på korleis avgiftsendringa slår ut. Nytt avgiftsnivå blir etter det fasa inn ved at kompensasjonen eller trekket blir trappa ned over seks år, som er i samsvar med ny periode for DA-ordninga.

Kompensasjonen eller trekket i 2022 er prisjustert i 2024 og deretter satt til 4/6 av den prisjusterte kompensasjonen eller trekket i 2022.»

Hva kan forklare endringen?

I utgiftsutjevningen omfordeles ufrivillige kostnadsulemper

Utgiftsutjevningen

- tab A-k

Kostnadsnøkkel for kommunene

Kriterium	Kriterievekter		
	2023	2024	Endring 2023-2024
Innbyggere 0-1 år	0,0057	0,0058	0,0001
Innbyggere 2-5 år	0,1361	0,1348	-0,0013
Innbyggere 6-15 år	0,2645	0,2527	-0,0118
Innbyggere 16-22 år	0,0236	0,0241	0,0005
Innbyggere 23-66 år	0,1049	0,1081	0,0032
Innbyggere 67-79 år	0,0567	0,0605	0,0038
Innbyggere 80-89 år	0,0767	0,0806	0,0039
Innbyggere 90 år og over	0,0385	0,0403	0,0018
Gradert basiskriterium	0,0159	0,0163	0,0004
Reiseavstand innen sone	0,0100	0,0103	0,0003
Reiseavstand til nabokrets	0,0100	0,0103	0,0003
Landbrukskriterium	0,0021	0,0019	-0,0002
Innvandrerer 6-15 år ekskl. Skandinavia	0,0071	0,0067	-0,0004
Personer med psykisk utviklingshemming 16 år og over	0,0486	0,0507	0,0021
Ikke-gifte 67 år og over	0,0454	0,0474	0,0020
Dødlighetskriterium	0,0454	0,0474	0,0020
Uføre 18-49 år	0,0064	0,006	-0,0004
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	0,0078	-0,0006
Opphøringsindeks	0,0095	0,0088	-0,0007
Aleneboende 30-66 år	0,0193	0,018	-0,0013
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,0188	0,0168	-0,0020
Lavinntektskriteriet	0,0118	0,0105	-0,0013
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	0,0163	-0,0002
Innbyggere med høyere utdanning	0,0181	0,0179	-0,0002
Sum	1,0000	1,0000	0,0000

Sektorvekter til kostnadsnøkkel for kommunene

Sektor	Sektordel		
	2023	2024	Endring 2023-2024
Grunnskole	25,45 %	24,10 %	-1,35
Pleie og omsorg	34,57 %	36,07 %	1,50
Sosialhjelp	5,73 %	5,33 %	-0,40
Barnevern	4,57 %	4,07 %	-0,50
Kommunehelsetjeneste	5,64 %	6,73 %	1,09
Barnehage	15,88 %	15,68 %	-0,20
Administrasjon og miljø	7,96 %	7,83 %	-0,13
Landbruk	0,21 %	0,19 %	-0,02
Sum	100,00 %	100,00 %	0,00

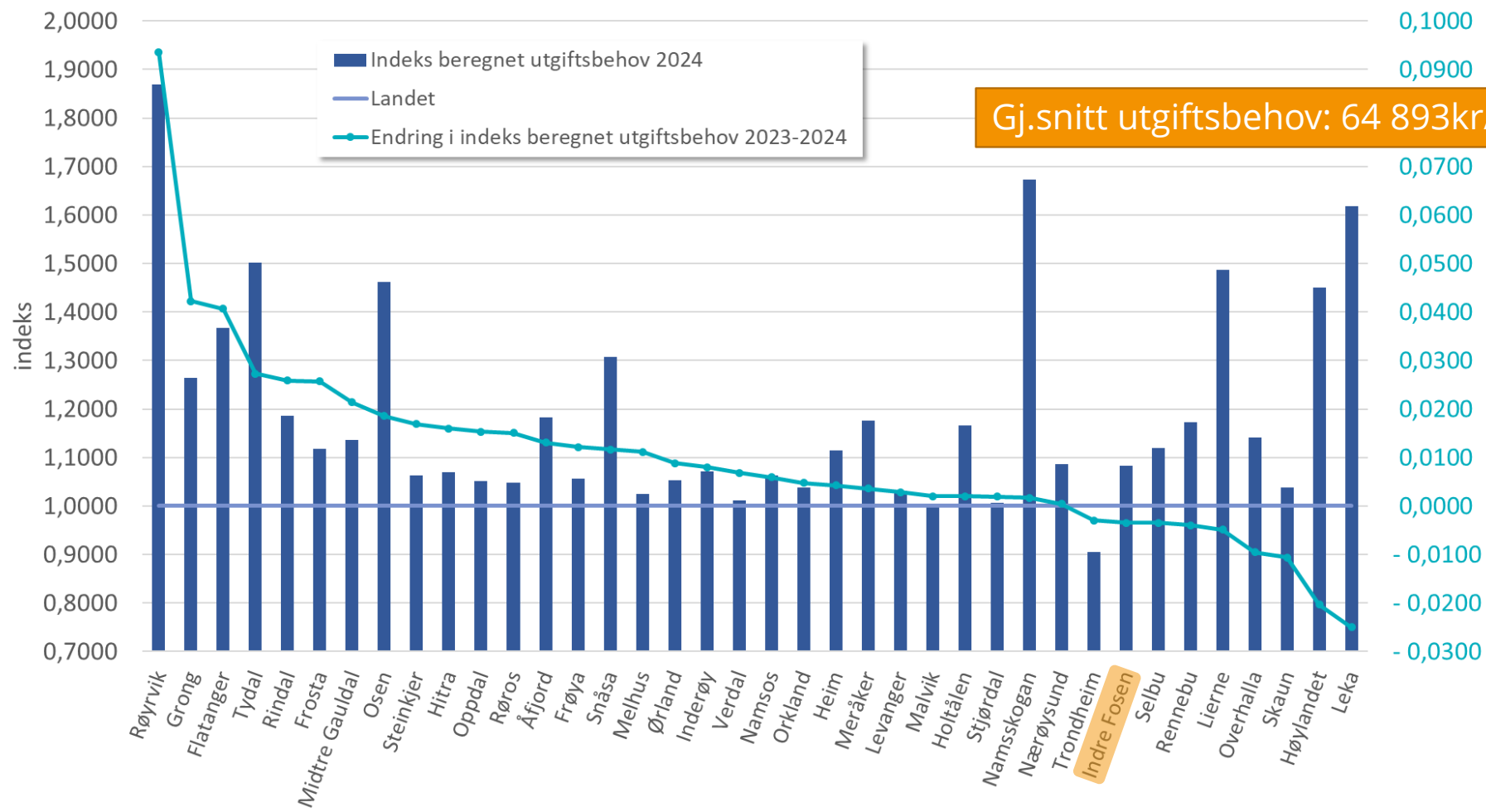
Utgiftsutjevningen for 2024 er basert på regnskapstall for 2022 og det er i tillegg korrigert for oppgaveendringer og korreksjoner i 2023 og 2024

Indeks for beregnet utgiftsbehov

- tab E-k

- Grong (7,5)
- Oppdal
- Flatanger
- Røros
- Midtre Gauldal
- Røyrvik
- Rindal
- Frøya
- Melhus
- Åfjord (5,5)
- Trøndelag 4,8*
- Indre Fosen (4,7)
- Tydal (4,7)
- Heim
- Trondheim
- Inderøy
- Rennebu (4,3)
- Overhalla
- Skaun
- Leka
- Høylandet
- Lierne (2,6)

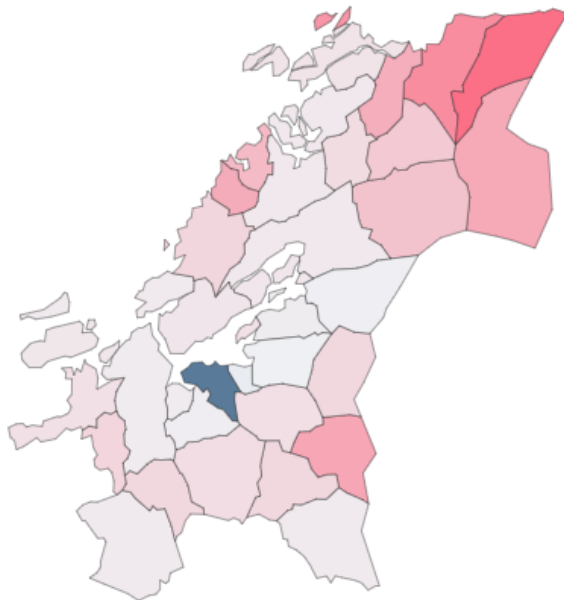
↑ 29 (23)

↓ 9 (15)

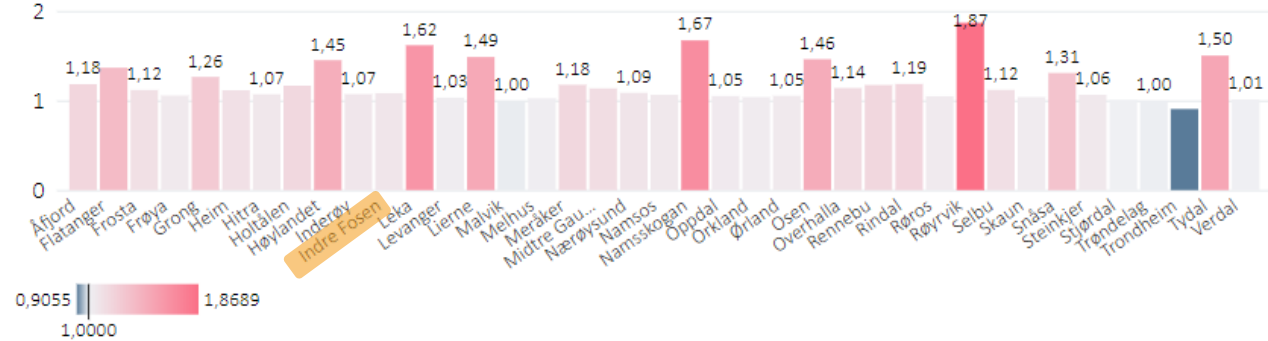
Utgiftsutjevningen 2022-2023

2024: Indeks berekna utgifts-behov

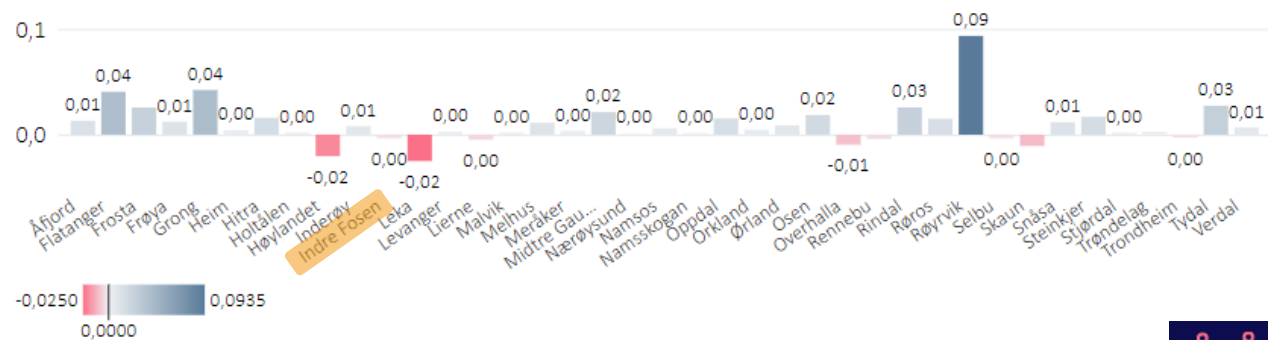

Kilde: Grønt hefte (Tabell E-k)

2024: Indeks berekna utgifts-behov

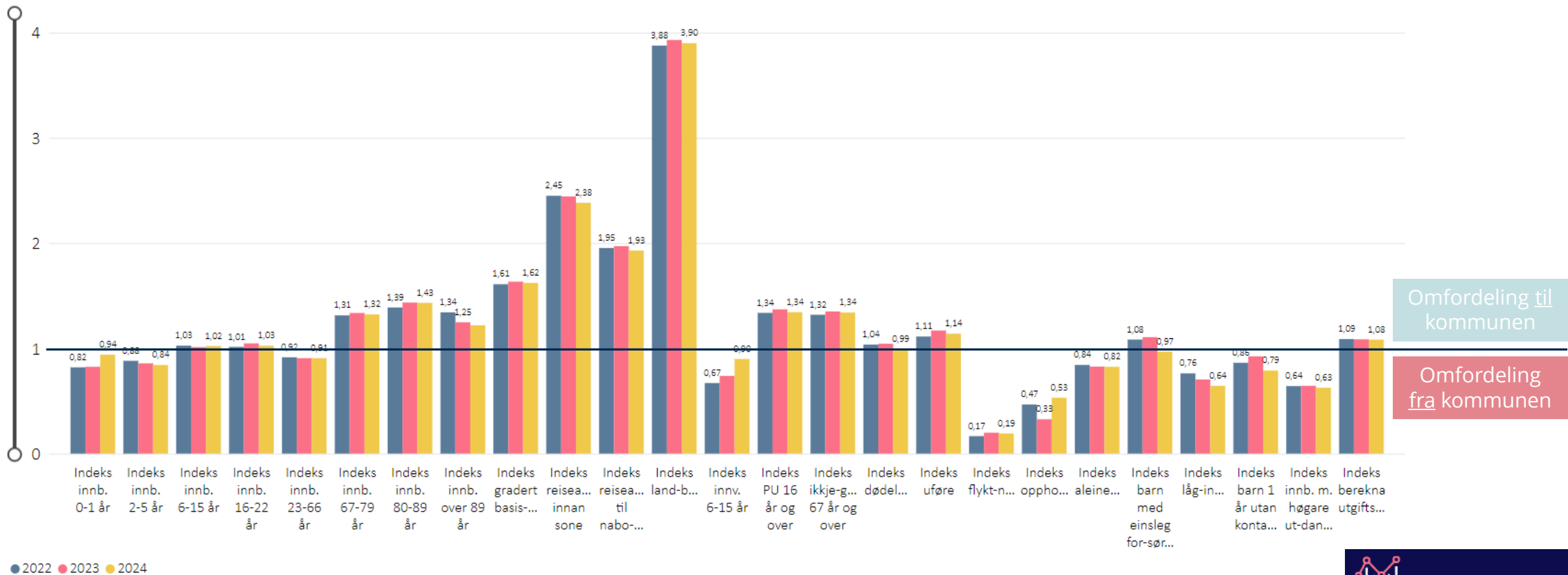

Endring mellom 2024 og 2023 for Indeks berekna utgifts-behov.

Utgiftsutjevningen i Indre Fosen 2022-2024

Omfordeling til kommunen

Omfordeling fra kommunen

Demografiutviklingen fram mot 2050 (2022)

Færre skal finansiere flere!

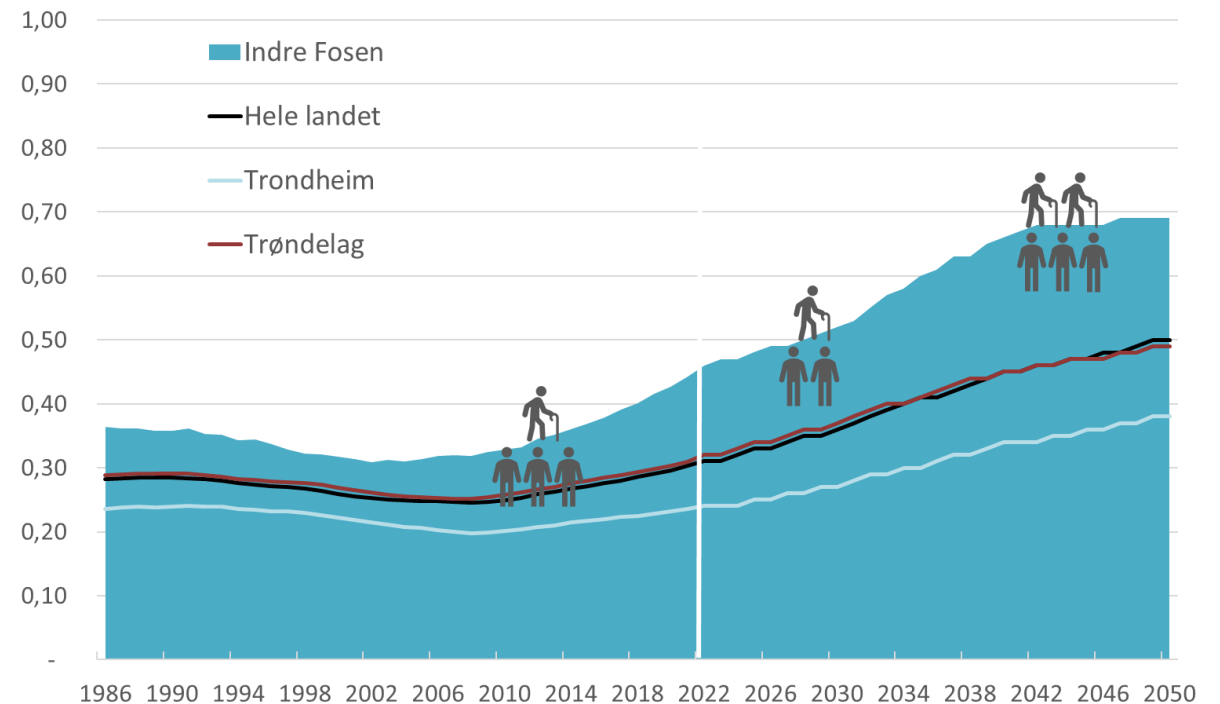
Høylandet

2011: 3 yrkesaktive for hver pensjonist

2028: 2 yrkesaktive for hver pensjonist

2041: 3 yrkesaktive for hver 2. pensjonister

Forsørgerbrøk: Aldersgruppen 65+ som andel av personer i yrkesaktiv alder (20-64 år). Historiske tall og befolkningsframskriving fra SSB 2022 (MMMM-alternativet)

Korreksjon for elever i statlige og private skoler

- tab A-k

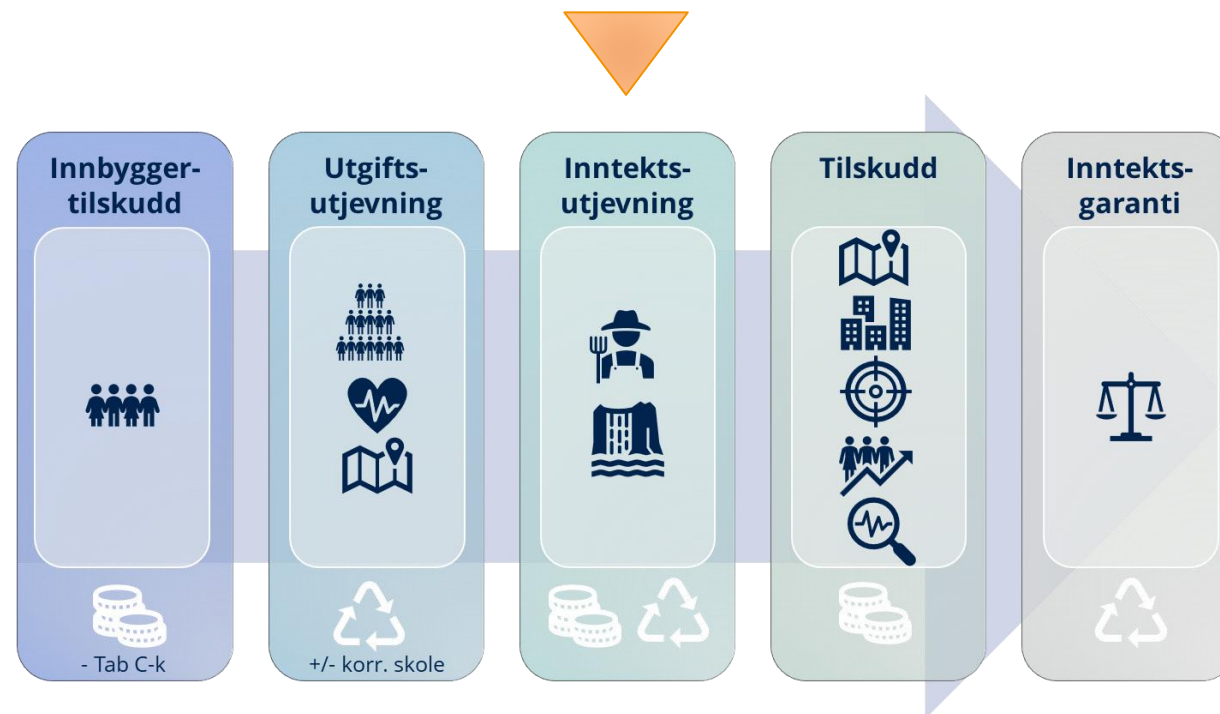
- Grong (7,5)
- Oppdal
- Flatanger
- Røros
- Midtre Gauldal
- Røyrvik
- Rindal
- Frøya
- Melhus
- Åfjord (5,5)
- Trøndelag 4,8
- Indre Fosen (4,7)
- Tydal (4,7)
- Heim
- Trondheim
- Inderøy
- Rennebu (4,3)
- Overhalla
- Skaun
- Leka
- Høylandet
- Lierne (2,6)

Korreksjon for elever i statlige og private skoler (1 000 kr)

	Kommune	2023	2024	Endring 2023-2024		Kommune	2023	2024	Endring 2023-2024
5001	Trondheim	-30 173	-33 830	-3 657	5038	Verdal	4 105	4 658	553
5006	Steinkjer	2 427	2 527	100	5041	Snåsa	-6 052	-6 099	-47
5007	Namsos	4 410	5 396	986	5042	Lierne	1 126	1 232	106
5014	Frøya	3 226	3 057	-169	5043	Røyrvik	448	507	59
5020	Osen	750	845	95	5044	Namsskogan	782	888	106
5021	Oppdal	890	-414	-1 304	5045	Grong	829	766	-63
5022	Rennebu	-3 538	-4 341	-803	5046	Høylandet	1 018	1 143	125
5025	Røros	3 340	3 789	449	5047	Overhalla	-3 438	-3 498	-60
5026	Holtålen	1 329	1 508	179	5049	Flatanger	846	963	117
5027	Midtre Gauldal	3 925	4 457	532	5052	Leka	546	606	60
5028	Melhus	1 424	1 075	-349	5053	Inderøy	2 290	-416	-2 706
5029	Skaun	3 735	4 160	425	5054	Indre Fosen	2 494	2 303	-191
5031	Malvik	3 153	3 663	510	5055	Heim	3 792	4 218	426
5032	Selbu	2 664	2 989	325	5056	Hitra	3 208	3 631	423
5033	Tydal	649	727	78	5057	Ørland	1 356	1 949	593
5034	Meråker	1 629	1 597	-32	5058	Åfjord	2 894	3 264	370
5035	Stjørdal	-12 552	-13 737	-1 185	5059	Orkland	-5 350	-6 317	-967
5036	Frosta	1 099	1 394	295	5060	Nærøysund	3 237	2 445	-792
5037	Levanger	-7 565	-10 349	-2 784	5061	Rindal	1 327	1 369	42
							-3 720	-11 875	-8 155

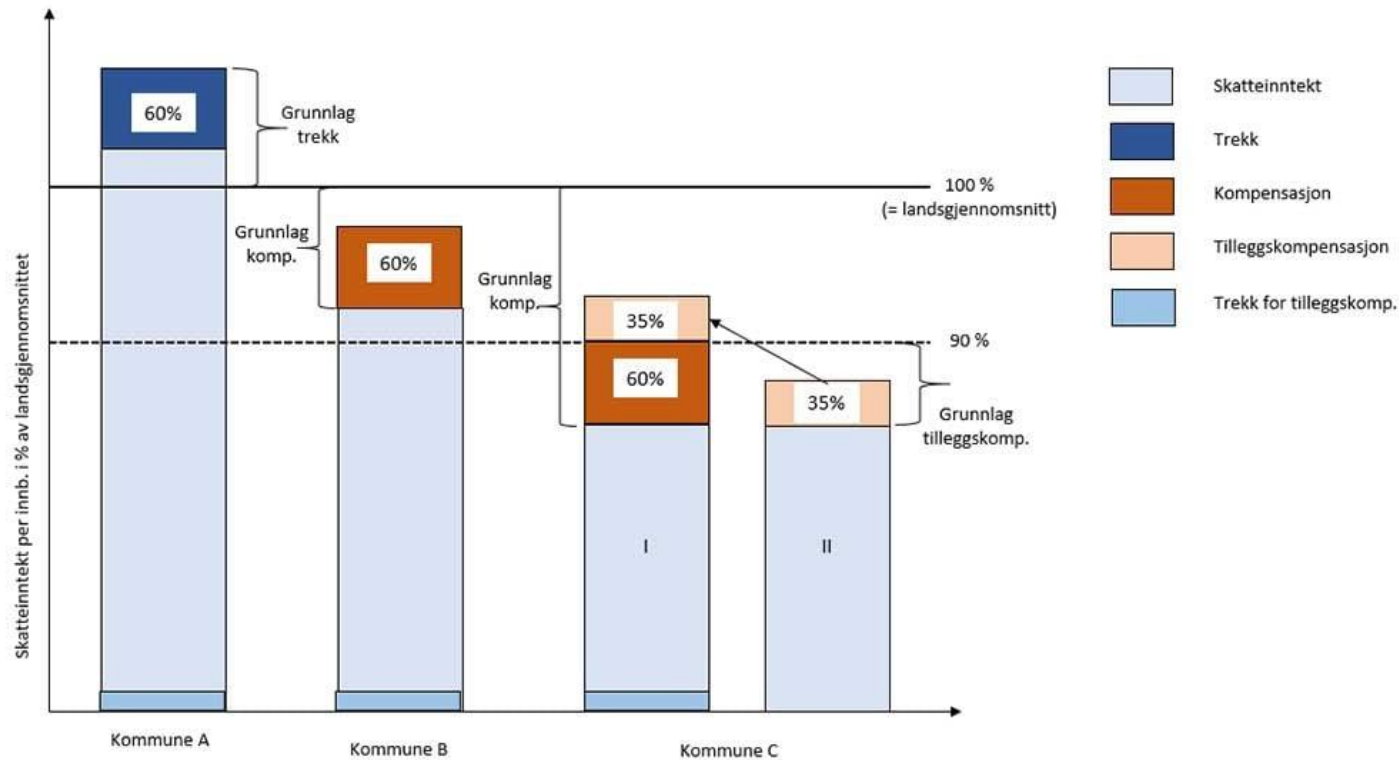
Hva kan forklare endringen?

Inntektsutjevningen omfordeler skatteinntekter

Symmetrisk inntektsutjevning

Om lag 40 prosent av kommunesektorens samlede inntekter og litt over halvparten av sektorens frie inntekter.

Store forskjeller i skatteinntektene mellom kommunene.

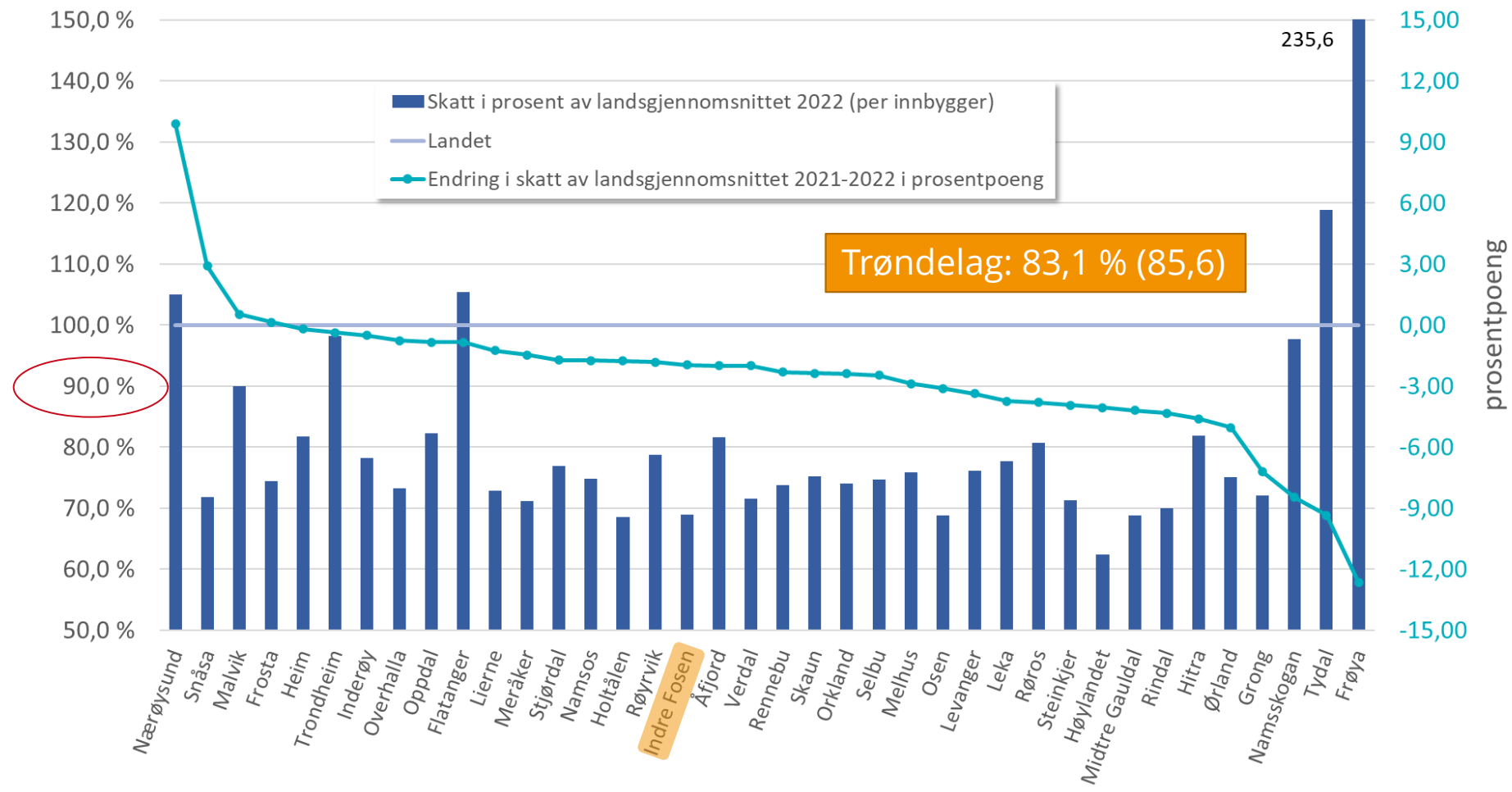
Delvis utjevning ved at skatteinntektene blir omfordelt fra kommuner med skatteinntekter per innbygger over landsgjennomsnittet til kommuner med skatteinntekter per innbygger under landsgjennomsnittet.

Inntektsutjevningen

- tab F-k

- Grong (7,5)
- Oppdal
- Flatanger
- Røros
- Midtre Gauldal
- Røyrvik
- Rindal
- Frøya
- Melhus
- Åfjord (5,5)
- Trøndelag 4,8
- Indre Fosen (4,7)
- Tydal (4,7)
- Heim
- Trondheim
- Inderøy
- Rennebu (4,3)
- Overhalla
- Skaun
- Leka
- Høylandet
- Lierne (2,6)

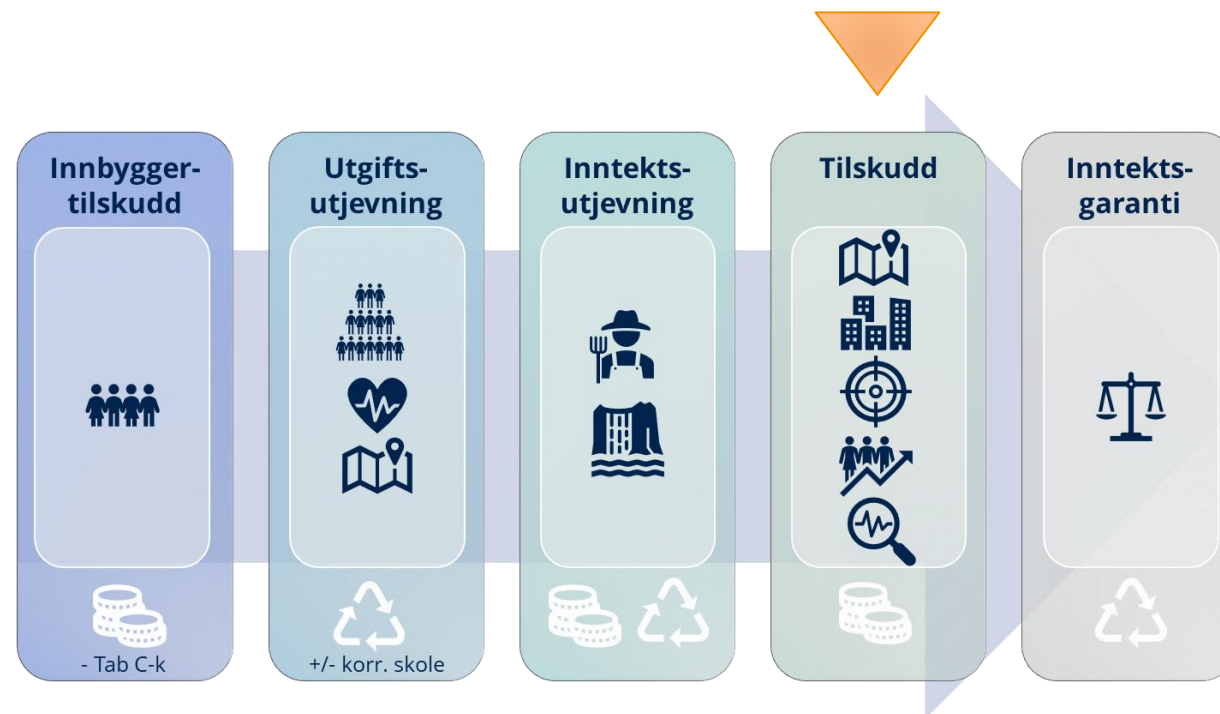

↑ 4 (10)

↓ 34 (28)

Hva kan forklare endringen?

Regionalpolitiske tilskudd ivaretar enkelte grupper av kommuner

Distriktstilskudd Sør-Norge

- tab 1-k og D-k

Grong (7,5)

Oppdal

Flatanger

Røros

Midtre Gauldal

Røyrvik

Rindal

Frøya

Melhus

Åfjord (5,5)

Trøndelag 4,8

Indre Fosen (4,7)

Tydal (4,7)

Heim

Trondheim

Inderøy

Rennebu (4,3)

Overhalla

Skaun

Leka

Høylandet

Lierne (2,6)

Kommuner med svak samfunnsmessig utvikling etter graden av distrikts-utfordringer (DI)

- Under 3 200 innbyggere/ DI=46 og mindre
 - Skatteinntekt under 120% av landsgj. (3 år)
 - Ikke distriktstilskudd Nord-Norge
-
- Under 3 200 innbyggere – sats per kommune, gradert etter DI (småkommunetillegget)
 - Over 3 200 innbyggere – sats per kommune og innbyggere, gradert etter DI
 - Høyeste sats DI=0-35 (2017)
 - Satsene for 2024 er justert med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren

	DI 2017	2023	2024
Steinkjer	40	18 481	19 246
Osen	9	6 257	6 526
Oppdal	32	10 025	10 701
Rennebu	25	6 257	6 526
Røros	32	8 192	8 578
Holtålen	24	6 257	6 526
Selbu	46	1 278	1 349
Meråker	30	6 257	6 526
Frosta	41	5 006	5 221
Verdal	44	7 884	8 245
Inderøy	38	7 758	8 138
Indre Fosen	41	8 100	8 511
Heim	27	8 575	8 939
Hitra	44	3 073	3 268
Ørland	32	14 080	14 817
Åfjord	23	6 572	6 856
Orkland	45	4 823	5 087
Rindal	25	6 257	6 526
SUM (kr i tusen)		135 132	141 586

Distriktstilskudd Nord-Norge

- tab 1-k og D-k

Grong (7,5)
Oppdal
Flatanger
Røros
Midtre Gauldal
Røyrvik
Rindal
Frøya
Melhus
Åfjord (5,5)

Trøndelag 4,8

Indre Fosen (4,7)
Tydal (4,7)
Heim
Trondheim
Inderøy
Rennebu (4,3)
Overhalla
Skaun
Leka
Høylandet
Lierne (2,6)

Særskilt regionalpolitisk virkemiddel

- Beløp per innbygger i Nord-Norge og Namdalen differensiert mellom fylkene (Nordland og Namdalen = 2 013 kr/innb.)
- Småkommunetillegg (under 3 200 innbyggere)
- Sats per kommune, gradert etter DI
- Satser og kriteriet som distriktstilskudd Sør-Norge i Nordland, Namdalen og delvis Troms
- Satsene for 2024 er justert med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren

	DI 2017	2023	2024
Namsos	42	28 952	30 040
Snåsa	26	10 181	10 594
Lierne	13	8 783	9 133
Røyrvik	11	7 108	7 390
Namsskogan	11	7 836	8 165
Grong	32	10 671	11 148
Høylandet	38	7 935	8 323
Overhalla	57	7 367	7 796
Flatanger	24	8 382	8 756
Leka	14	7 357	7 698
Nærøysund	38	18 783	19 909
SUM (kr i tusen)		123 355	128 952

Regionsentertilskudd – nye kommuner

- tab 1-k

Grong (7,5)
Oppdal
Flatanger
Røros
Midtre Gauldal
Røyrvik
Rindal
Frøya
Melhus
Åfjord (5,5)

Trøndelag 4,8

Indre Fosen (4,7)
Tydal (4,7)
Heim
Trondheim
Inderøy
Rennebu (4,3)
Overhalla
Skaun
Leka
Høylandet
Lierne (2,6)

Felles tiltak i nye kommuner

- Nasjonalt vedtak om sammenslåing
- Ca 8 000 innbyggere
- Ikke storbytilskudd
- 3 617 mill. kr per sammenslåing og 76 kr/ innb. (3 468 mill. kr og 70 kr/innb. i 2023)
- *Snillfjord til Orkland*
- Satsene for 2024 er justert med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren

	2023	2024
Steinkjer	5 220	5 438
Namsos	4 563	4 751
Indre Fosen	4 191	4 375
Ørland	4 225	4 413
Orkland	4 819	5 037
Nærøysund	4 178	4 369
SUM	27 196	28 383

Veksttilskudd og storbytilskudd

- tab 1-k og D-k

Grong (7,5)
Oppdal
Flatanger
Røros
Midtre Gauldal
Røyrvik
Rindal
Frøya
Melhus
Åfjord (5,5)

Trøndelag 4,8

Indre Fosen (4,7)
Tydal (4,7)
Heim
Trondheim
Inderøy
Rennebu (4,3)
Overhalla
Skaun
Leka
Høylandet
Lierne (2,6)

Veksttilskudd

Særlig høy innbyggervekst - tilpasse tjenestetilbudet

- Befolkningsvekst over 1,4 % siste 3 år
- Skatteinntekt under 140 % av landsgj. siste 3 år
- Satsen per nye innbygger ut over vekstgrense er 67 331 kr/innb. i 2024
- Kompensasjon for reduksjon i veksttilskudd
- Satsene for 2024 er justert med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren

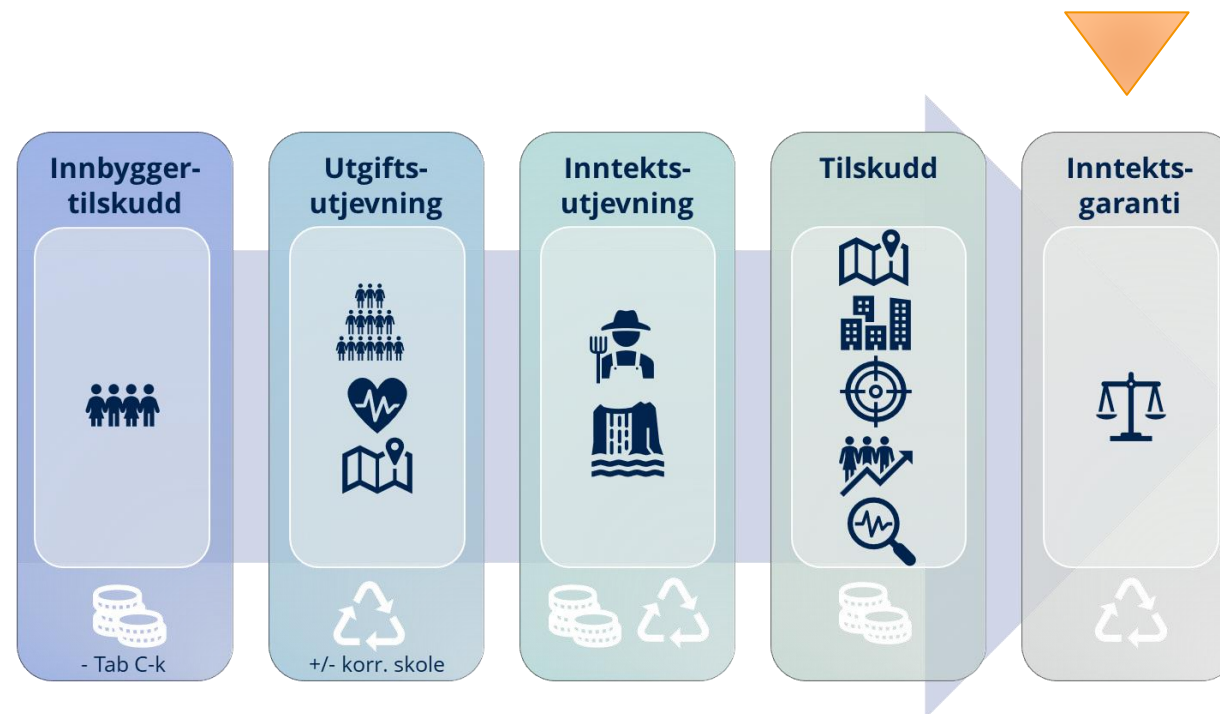
Storbytilskudd

- Fordeles med likt beløp per innbygger til de 6 største byene, og er 426 kr/innb. i 2024
- Satsene for 2024 er justert med anslått pris- og kostnadsvekst for kommunesektoren
- Trondheim tildeles 90,6 mill. kr for 2024

	Vekst siste 3 år	Veksttilskudd 2024
Frøya	1,53	
Hitra	1,50	363
Leka	1,47	29
Trondheim	1,20	
Oppdal	1,20	
Malvik	1,20	
Melhus	1,19	
SUM (kr i tusen)		392

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

- tab 2-k og B-k

Gi kommunene en helhetlig skjerming mot brå nedgang i rammetilskuddet og dermed gjøre inntektssystemet mer fleksibelt og forutsigbart.

- Mer enn 400 kr per innbygger svakere korrigeret vekst enn beregnet korrigeret vekst på landsbasis
- Vekstgrense: 562 kr/innb. (1 712 i 2023)
- Finansiering: 73 kr/innb. (41 i 2023)
- Omfatter systemendringer, innlemminger, endringer i regionalpolitiske tilskudd og endringer i kriteriedata.
- Omfatter ikke endringer i skjønnsstilskudd, særskilt fordeling, veksttilskudd, regionsentertilskudd, skatteutjevning og skatteinngang.

	2023 INGAR* 1 000 kr	2024 korr. vekst kr/innb.	2024 INGAR* kr/innb.	2024 INGAR* 1 000 kr
Rennebu	52			
Holtålen	433			
Skaun	1 001	200	290	2 450
Frosta	3 619			
Høylandet	527			
Trøndelag	-13 176	2 036	-63	-32 009

*Inntektsgaranti inkl. finansiering

Skjønnsmidler

Fange opp forhold som ikke blir godt nok ivaretatt i inntektssystemet og gjennom andre faste tilskuddsordninger

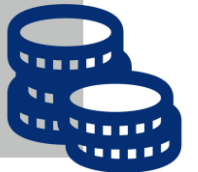
Bidra til fornying og utvikling av kommunene

- Fordeles og følges opp av Statsforvalterne
- Dialog med kommunene
- Ramme for Trøndelag i 2024: 93,6 mill. kr

Kompensasjonsskjønn

Utgiftskrevende forhold

- Særskilte forhold i fylket og enkeltkommuner
- Uforutsett hendelser

Prosjektskjønn

Fornyning og utvikling

- Fellesløft (fellestiltak)
- Innovasjon i enkeltkommuner og samarbeid

Skjønnsmidler

Indre Fosen	2023	2024 pt
Ressurskrevende tjenester	1 050	550
Minoritetsspråklige elever	100	
Barnevernsreformen	450	
Våg – utenforskap*	1 000	600
Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet*	420	
Kvikleire – vi er på gli!*	285	
SUM (kr i tusen)	3 305	1 150

Frister i 2024

Kompensasjonsskjønn	Særskilte forhold i fylket	Føringer og konsultasjon Eventuell rapportering RKTm på eget skjema: Sammenfallende frist med Hdir
	Særskilte forhold i enkeltkommuner	Søknad på eget skjema: 01.09 (eventuell videreføring uten søknad)
	Uforutsette hendelser	Søknad på eget skjema: 01.09
Prosjektskjønn	Fellesløft	Søknad for 2025-midler i portal: 20.06 Rapportering for 2023-midler i portal: 01.06
	Innovasjon og fornying i enkeltkommuner eller samarbeid	Søknad for 2025-midler i portal: 20.06 Rapportering for 2023-midler i portal: 01.06

<https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Kommunal-styring/Kommuneekonomi/Skjønnsmidler/>

Frie inntekter på nett og Trøndelag i tall

Regjeringen.no

Tema Dokument Aktuelt Departement Regjering

Forsiden Tema Kommuner og regioner Komunedata

Frie inntekter 2024

Dato: 06.10.2023

Er du interessert i nøkkeltall fra statsbudsjettet for din kommune? I denne nettløsningen finner du enkelt fram til fordelingen av rammetilskuddet og anslaget på skatteinntektene for 2024 for din kommune eller fylkeskommune. Du kan også klikke på de enkelte elementene i oversikten, og du får en forklaring på hva disse består av og hvordan de er regnet ut.

Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 72 prosent (77 prosent når en inkluderer momskompensasjon) av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kommunene og fylkeskommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Det overordnede formålet med inntektsystemet er å jevne ut de økonomiske forutsetningene for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne gi et mest mulig likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

De øvrige inntektene består av armerkede tilskudd, gebyrer og momskompensasjon. Disse inntektene er ikke med i denne oversikten.

Tallene bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett. Eventuelle avvik mellom tall i Grønt hefte og beregningene som vises i nettløsningen, skyldes avrundinger. Endringer i budsjettet gjennom året (saldert budsjett, revidert nasjonalbudsjett, nysaldert budsjett) fanges ikke opp i denne nettløsningen, og vi henviser derfor til gjeldende budsjettunderskriv.

Frie inntekter for Høylandet, Trøndelag

Anslag frie inntekter **128 639 895 kr**

Anslag frie inntekter for Høylandet kommune er **128 639 895 kroner**.

Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominal vekst for Høylandet kommune fra 2023 til 2024 på 3,5 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 4,7 prosent.

Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2023 i statsbudsjettet 2024.

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 for 1 januar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2024 vil være. Det preseres derfor at det angitte målet på frie inntekter er et anslag.

Totalt rammetilskudd **83 182 000 kr**

Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:
Innbyggertilskudd for omfordeling **36 812 358 kr**

Omfordeling:
Utgiftsjevning *) **36 088 422 kr**

Korrektjonsordningen for elever i statlige og private skoler **1 143 408 kr**

Tilskudd med særskilt fordeling **905 000 kr**

Inntektsgranterordningen **90 092 kr**

Regionalpolitiske tilskudd:
Distriktsilskudd Nord-Norge **8 323 000 kr**

Anslag skatteinntekter **45 457 895 kr**

Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter.

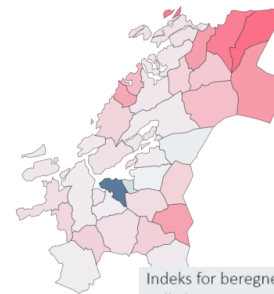
Skatteinntektene er for Høylandet kommune anslått til **45 457 895 kroner** i 2024, inkludert inntektsjevning.

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 for 1 januar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2024 vil være. I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2022. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2024 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2022.

Etter hvert som skattetallene foreligger omfordelles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Les mer om inntektsutjevningen

Indeks for berekna utgiftsbehov per kriterium

Indeks berekna utgifts-behov

Kilde: Grønt hefte (Tabell E.3)

Indeks berekna utgifts-behov

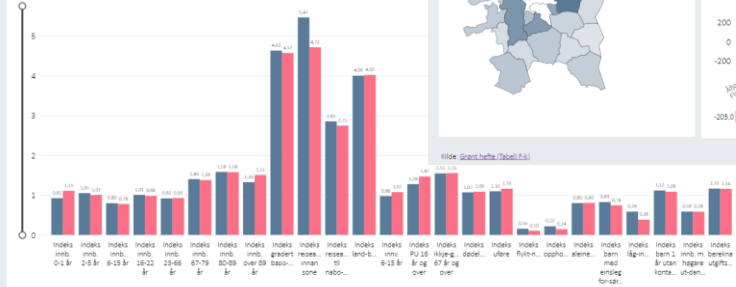

Endring mellom 2022 og 2021 for I

Indeks for beregnet utgiftsbehov per kommune - alle kriterier

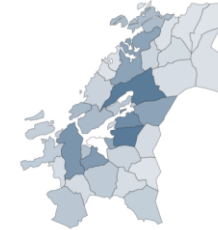
Årford

Kilde: Grønt hefte (Tabell E.3)

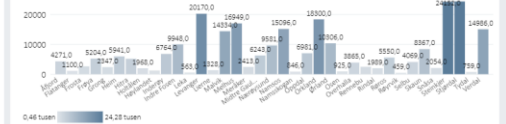
Kriteriedata for kommuner per kriterium

Innbyggjar- tal per 01.01

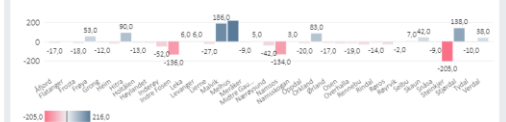

Kilde: Grønt hefte (Tabell E.3)

Innbyggjar- tal per 01.01

Endring mellom 2022 og 2021 for Innbyggjar- tal per 01.01

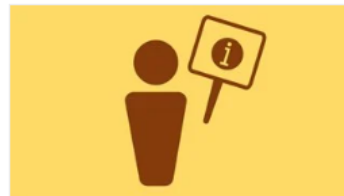

<https://trondelagittall.no/>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/komunedata/frie-inntekter/frie-inntekter-2024>

Økonomiforvaltning i kommunene

Regelverk og veiledere

Her finner du lenker til relevante lover og forskrifter om økonomiforvaltning i kommuner og fylkeskommuner mv.

Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK)

ROBEK-registeret er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse eller som ikke har vedtatt økonomiplanen, årsbudsjettet eller årsregnskapet innenfor de fristene som gjelder.

KOSTRA

KOSTRA (KOMMune-STAT-RAPPORTERING) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet.

Kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for å forvalte økonomi og utnytte ressurser forsvarlig og effektivt, samt å sikre innbyggerne et best mulig tjenestetilbud over tid.

Økonomibestemmelsene i ny kommunelov (2018)

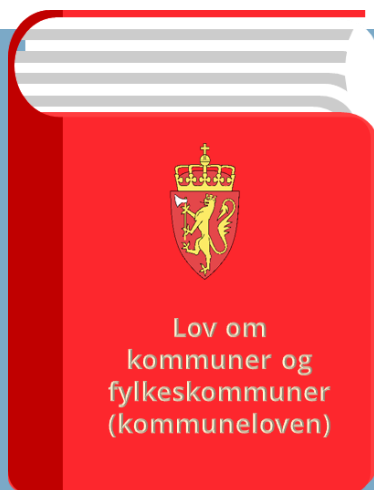
Sentrale hensyn

- Det kommunale selvstyret
- Kommunalt ansvar for forvaltningen – frihet til å prioritere
- Trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenester
- Tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte
- Statens styring av nasjonaløkonomien

Grunnstammen videreføres

- Kommunestyrets ansvar for å styre og ha kontroll og samtidig frihet til å prioritere
- Krav til budsjettbalanse og plikt til å dekke merforbruk
- Driften skal finansieres av løpende inntekter
- Begrensninger på formål det kan lånes til og garanteres for
- Krav til finans- og gjeldsforvaltningen
- Statlig kontroll med kommuner i økonomisk ubalanse

To typer regler på økonomiområdet

Regler om økonomisk planlegging og styring

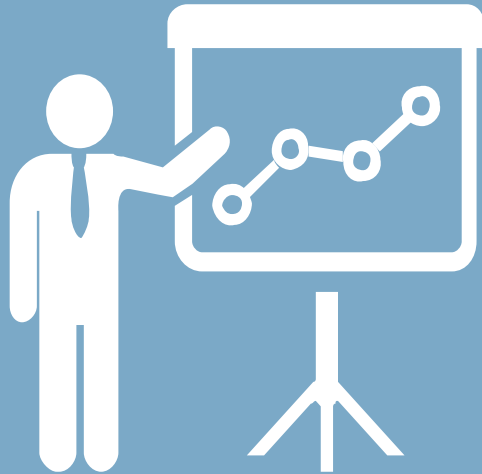
- Lokalpolitisk styrt utvikling av kommunen
- Åpenhet om og kontroll med ressursbruken

Regler som begrenser mulige økonomiske disposisjoner

- "Handlingsregler" for en forsvarlig økonomiforvaltning
- Ivareta kommunens økonomiske handlingsevne

Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen (§ 14-1)

Kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid

- En generell plikt – karakter av en formålsbestemmelse
- Markerer lovens ideal og kommunestyrets ansvar for å langsiktig forvaltning og handlingsrom
- Ingen fasit på hva som er god langsiktig forvaltning – rom for politisk skjønn
- Ikke egnet som grunnlag for å prøve lovligheten av enkeltavgjørelser

Finans- og gjeldsforvaltning uten vesentlig finansiell risiko

Krav til økonomiplanens og årsbudsjettets innhold

- Balanse
- Realisme, fullstendighet og oversiktligheit
- Driftsdel og investeringsdel
- Vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger, mål og premisser
- Vise utviklingen i kommunens økonomi

Krav om å vise utviklingen i gjeld og andre langsiktige forpliktelser

Obligatoriske oversikter reguleres i forskrift

Finansielle måltall – lokale handlingsregler (§ 14-2)

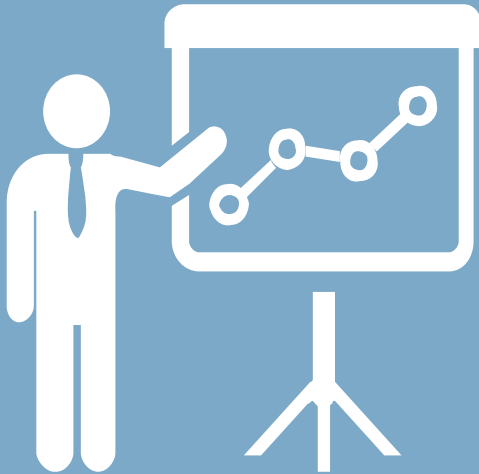

Kommunestyret skal selv vedta de finansielle måltallene

Mål for hva driftsresultat, gjeldsgrad mv. bør være for at det økonomiske handlingsrommet skal sikres over tid

Måltallene skal være retningsgivende for budsjettarbeidet

Oppfølging av budsjettet – budsjettrevisjon (§ 14-5)

Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om utviklingen ift. budsjett, og til å foreslå budsjettendringer ved vesentlige avvik

Kommunestyret har plikt til å endre budsjettet underveis hvis det trengs for å ivareta realisme og balanse

Økonomiplanen og kommuneplanens handlingsdel (§ 14-4 ,pb-loven §§ 11-1 og 11-4)

Økonomiplanen må vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp

Utarbeidelse av plandokumenter – tre alternativer for kommunen

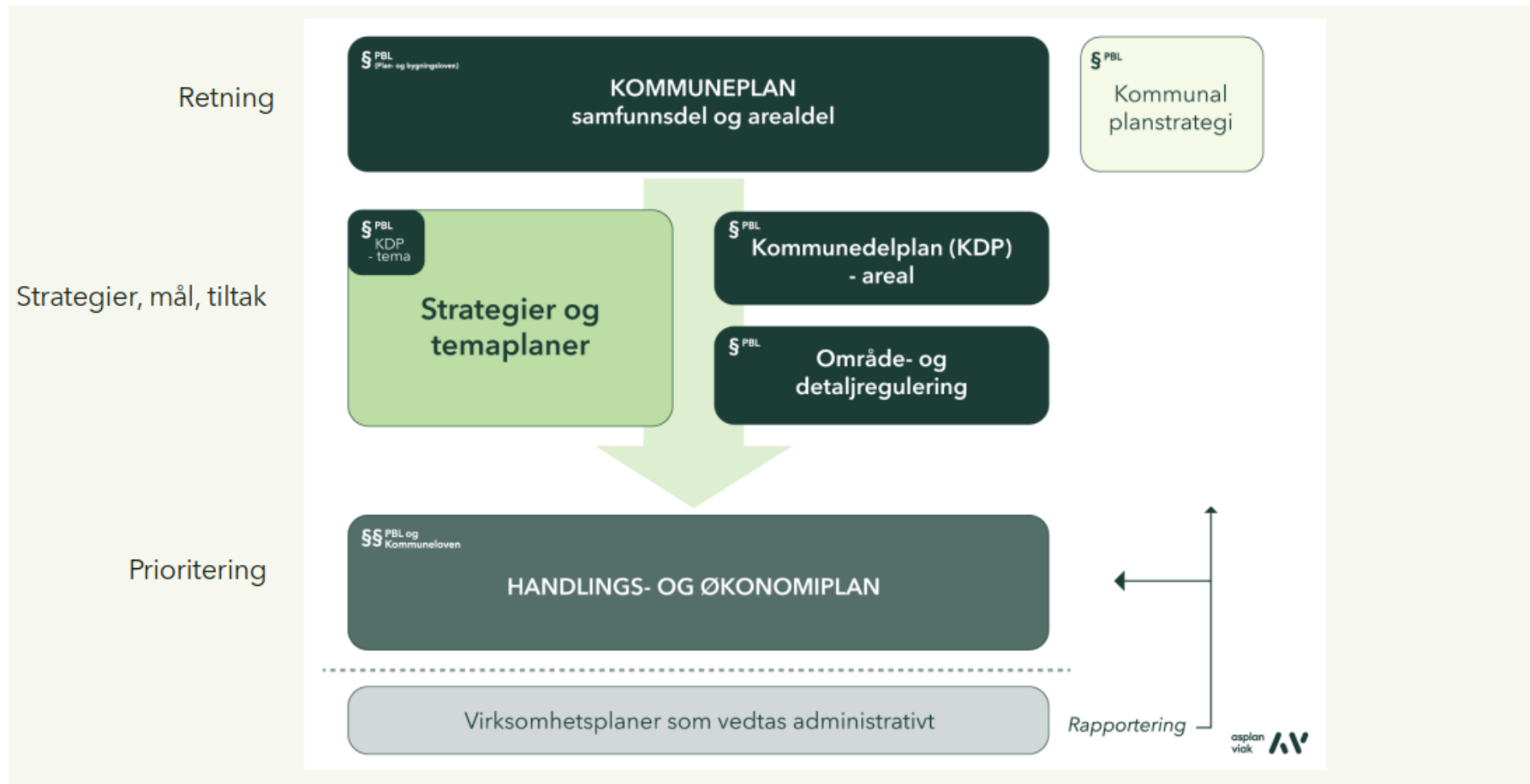
- Utarbeide både en økonomiplan og en handlingsdel, eller
- utarbeide en handlingsdel hvor økonomiplanen integreres, eller
- utarbeide en økonomiplan som samtidig skal fungere som handlingsdel (nytt)

Pb-lovens krav til ettersyn av handlingsdelen
reduseres fra 30 til 14 dager

Ny kommunelov med styrket kobling mellom kommuneplan og økonomiplan

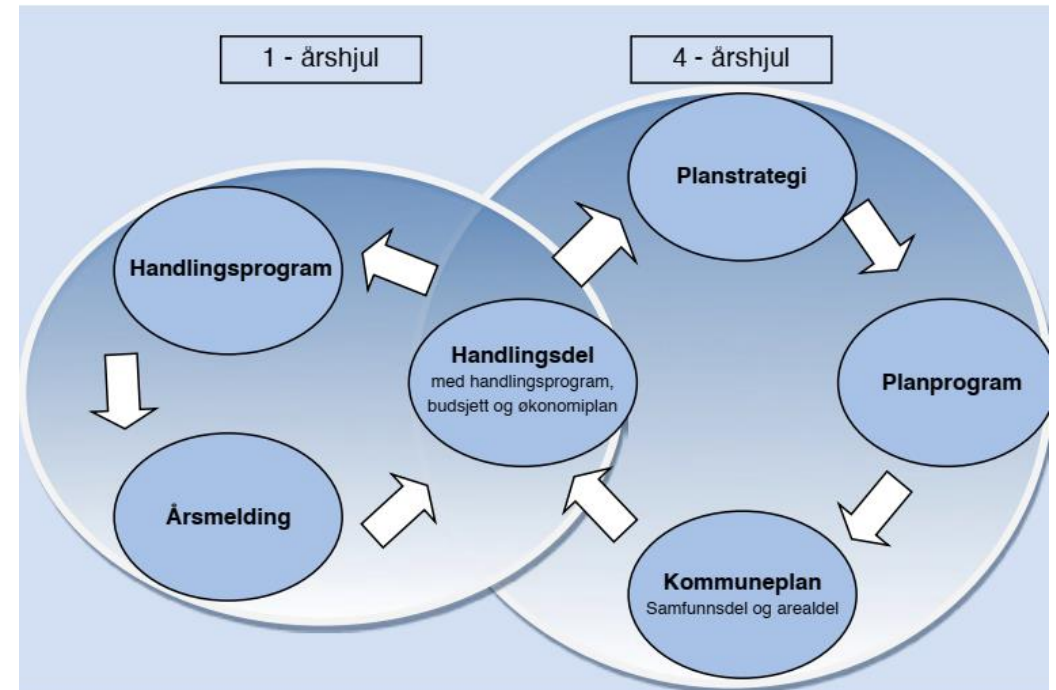
Langsiktig økonomiforvaltning

Kommuneloven

- Økonomien skal forvaltes slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid
- Kommunestyret har det øverste ansvaret for kommunens økonomi, slik som å planlegge og prioritere bruk av midler.

Kommunestyrets verktøy

- Budsjett og økonomiplan
- Regnskap
- Økonomireglement
- Finansielle måltall

ROBEK – kriteriene for innmelding §28-1

Register om **bet**inget godkjenning og **k**ontroll

Grunnlagene for innmelding i ROBEK

- Budsjett og økonomiplan vedtatt med merforbruk
- Regnskapet, budsjettet eller økonomiplanen viser inndekning over flere enn to år
- Regnskapet viser et akkumulert merforbruk over 3 prosent
- Vedtak er ikke fattet innen fristen

SF vurderer om kriterier er oppfylt. Melder fra til KDD
KDD har adgang til å la være å melde en kommune inn i ROBEK, men bare hvis det **åpenbart** ikke er behov for kontroll

Merk uspesifisert innsparing!

ROBEK – virkemidlene §§28-3, 28-4

Lovlighetskontroll (balanse og realisme)

Godkjenning av lån og lange leieavtaler

- ny lov krever at godkjenningen skal skje ved en samlet øvre låneramme
- departementet får hjemmel til å fastsette vilkår for bruk av lånerammen
 - hva lånerammen skal brukes til, eller hva den ikke kan brukes til
 - bare når det er nødvendig av hensyn til kommunens økonomi

ROBEK-kommuner skal vedta en tiltaksplan

ROBEK - kort vei inn, lang vei ut...

- Leter etter årsaken utenfor kommunen
- For høye driftsutgifter
- Politisk fragmentering
- Utsetter problemer/upopulære valg
- Svakt informasjonsgrunnlag legger til rette for osthøvelkutt
- Svak budsjettdisiplin
- Lite vekt på langsiktig planlegging
- Dårlig samarbeid mellom administrasjon og politikk
- Befolkningsnedgang over tid
- Mangel på administrativ kapasitet

Hvorfor har noen handlingsrom – andre ikke?

Kommuner uten handlingsrom

Leter etter årsaken utenfor kommunen

Unødig tid på å finne "syndebukk"

Mottiltak blir ikke iverksatt

Vanskelighetene vokser

Vansker som kunne vært løst raskt blir gradvis uhåndterlige

Kommuner med handlingsrom

Identifiserer utfordringer løpende og erkjenner eget ansvar for å møte disse

Analyserer og iverksetter raskt (mot)tiltak

Vanskelighetene får ikke anledning til å utvikle seg

Langsiktighet!

Hvordan oppnå bærekraft i kommuneøkonomien?

Stordriftsfordeler og struktur

Samarbeid

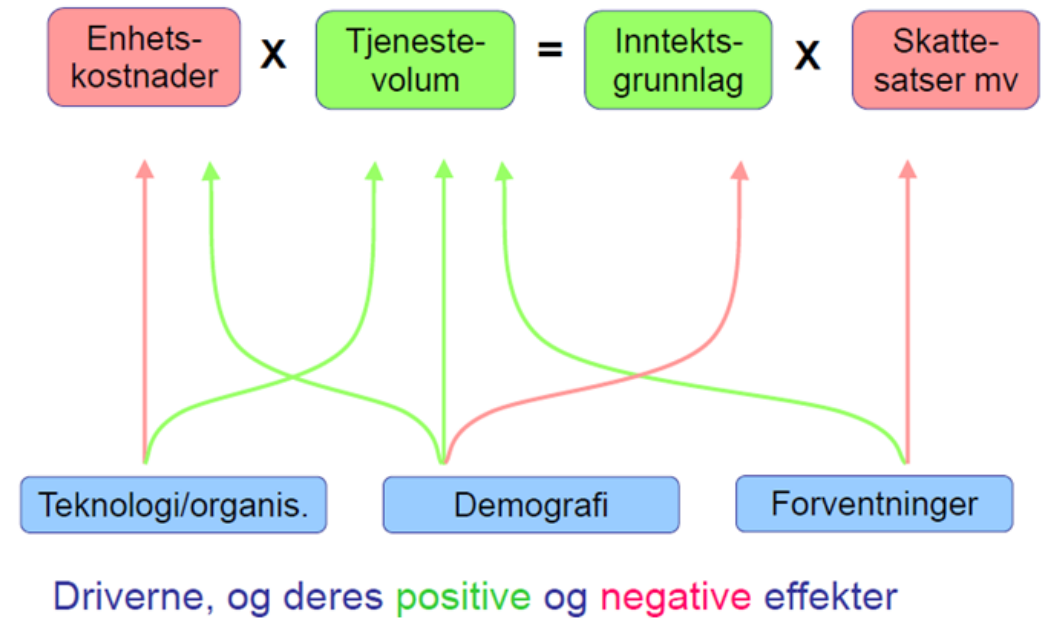
Organisering og økt fleksibilitet

Effektivisering, gjennom f.eks. ny teknologi

Jobbe smartere

Eiendomsskatt

Økt brukerbetaling

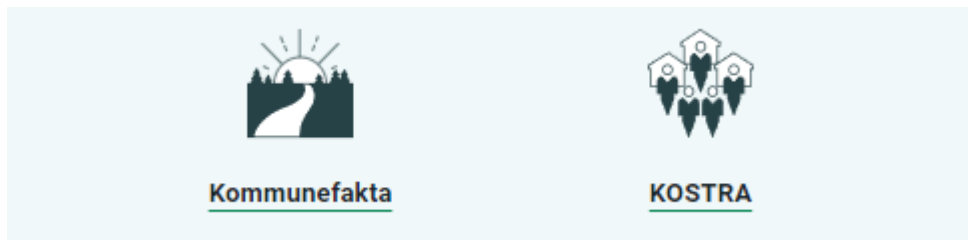

KOSTRA

KOSTRA er en forkortelse for kommune-stat-rapportering. Gjennom KOSTRA sender alle norske kommuner og fylkeskommuner inn tall fra sine tjenesteområder til Statistisk sentralbyrå.

Prioritering, dekningsgrader, produktivitet/enhetskostnader og utdypende tjenesteindikatorer innen 27 områder

<https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/statistikk/kostra-kommune-stat-rapportering>

KOSTRA

Velg tabell Velg variabler Vis resultat

Bokstavkode eller tabellittel viser laveste regionsnivå: (F) = fylke, (K) = kommune, (G) = grunnkrets, (B) = bydel, (T) = tettsted

- Arvfall frå hushalda
- Barnehager
- Barnevern
- Befolkning og sysselsetting
- Brann- og ulukkesvern
- Den norske kirke
- Eiendomstforvaltning i kommunesektoren
- Eiendomsskatt
- Elever i grunnskolen
- Fylkeskommuneregnskap
- Introduksjonsordningen for nyankome innvandrere
- Kommunal forvaltning av landbruksarealer
- Kommunal vannforsyning
- Kommunale boliger
- Kommunale boliggebyter
- Kommunalt avløp
- Kommunehelsetenesta
- Kommuneregnskap
- Kulturtilbod
- Lokale folkeavstemminger
- Miljøforvaltning
- Plan- og byggesaksbehandling
- Samferdsel i kommuner og fylkeskommuner
- Sjakeheimar, heimetenester og andre omsorgstenester
- Tannhelsetenesta
- Videregående opplæring og annen videregående opplæring
- Økonomisk sosialhjelp
- Avslutta tidsreier

12134: Utvalgte nøkkel tall for kommuneregnskap, kommune konsern, etter statistikk variabel, region og år

Rotér mot venstre Rotér mot høyre Rotér manuelt Excel (xlsx) Fullstjerner

	2018	2019	2020	2021	2022
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)					
S054 Indre Fosen	1,5	-0,4	-3,0	1,1	1,2
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)					
S054 Indre Fosen	19,9	20,4	22,4	33,2	26,4
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)					
S054 Indre Fosen	73,8	89,8	88,7	111,5	88,7
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)					
S054 Indre Fosen	4,4	4,3	1,0	2,7	3,6

Økonomiske oversikter kommune konsern

Tabellnr.	Tittel	Tidsperiode
13551	Økonomisk oversikt drift, kommune konsern, etter art (K)	2020 - 2022
13552	Økonomisk oversikt investering, kommune konsern, etter art (K)	2020 - 2022
13202	Økonomisk oversikt balanse, kommune konsern, etter balansedata (K)	2020 - 2022

Tall for kommunale tjenesteområder

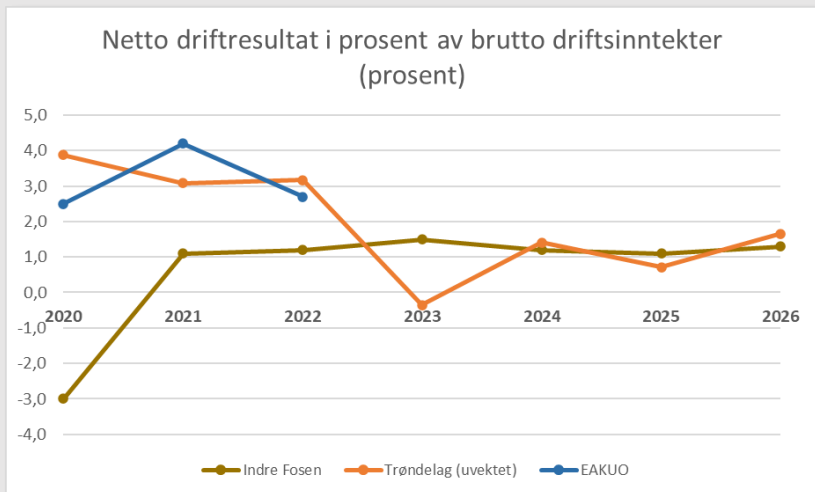
Tabellnr.	Tittel	Tidsperiode
12362	Utgifter til tjenesteområdene, kommune konsern, etter funksjon og art (K)	2015 - 2022
12367	Detaljerte regnskapstall driftsregnskapet, kommune konsern og skasse, etter regnskapsomfang, funksjon og art (K)	2015 - 2022
12369	Detaljerte regnskapstall driftsregnskapet, bydelar, etter funksjon og art (B)	2015 - 2022

Økonomisk stilling og handlingsrom

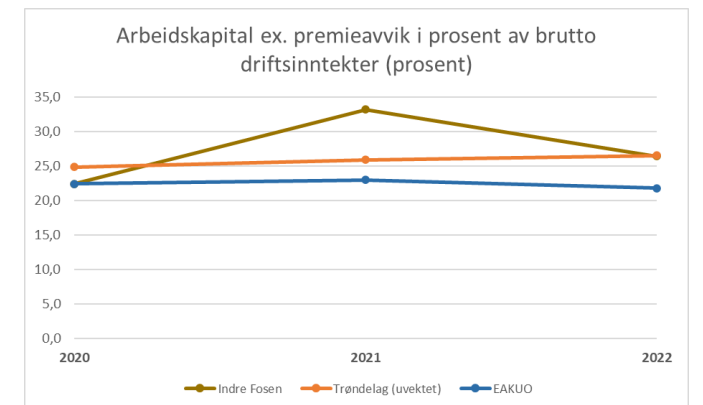
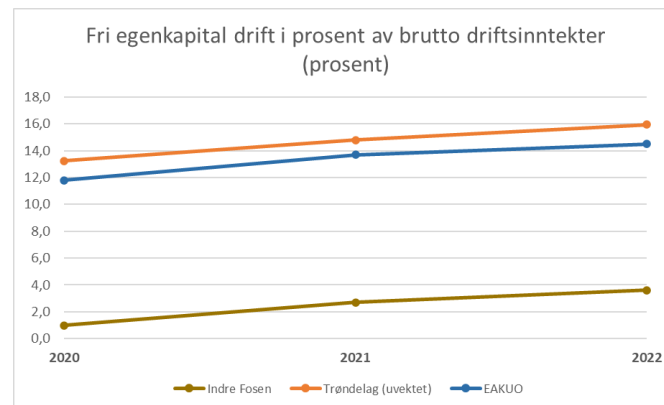
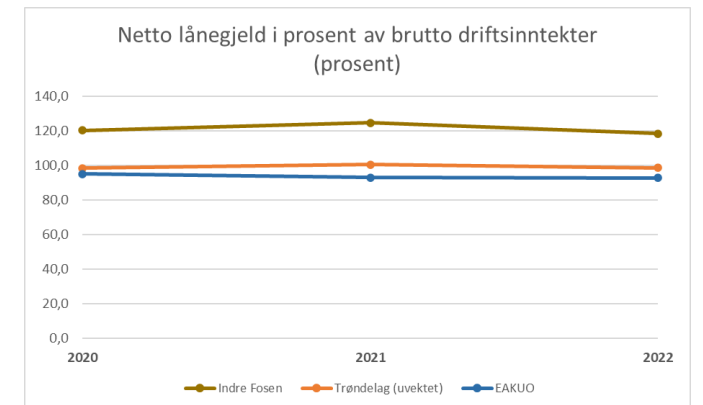
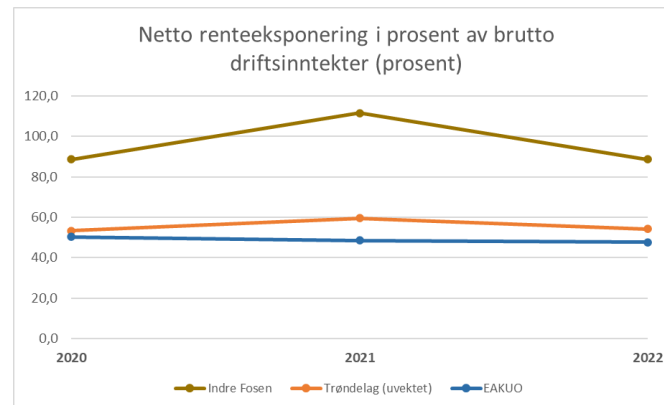

Status på sentrale nøkkeltall 2020-2022

Gjennomsnitt siste 3 år
-0,2 %

Gjennomsnitt neste 4 år
1,3 %

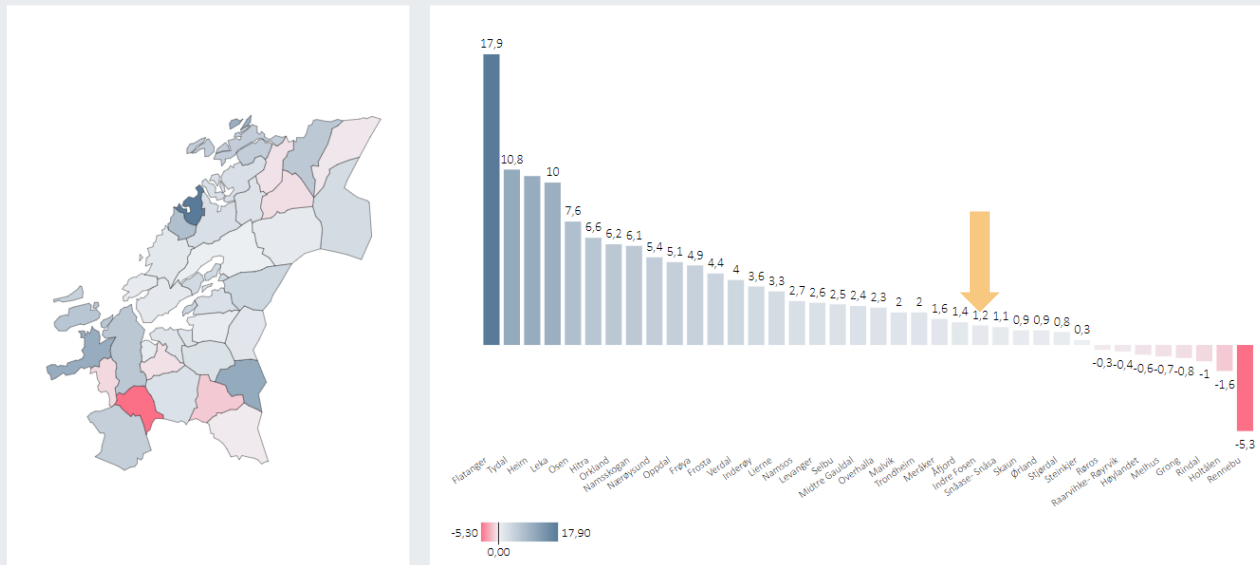

Hvordan er økonomien i Indre Fosen i trøndersk sammenheng?

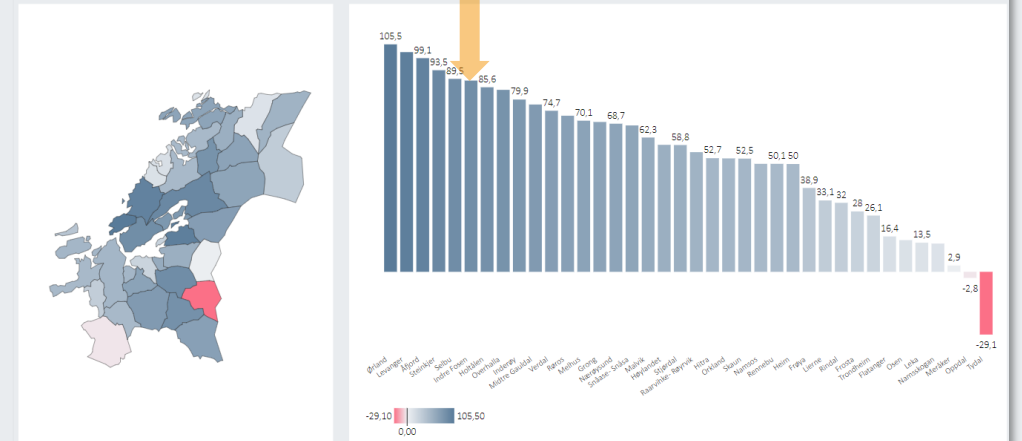
Driftsresultat-
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

År
2022

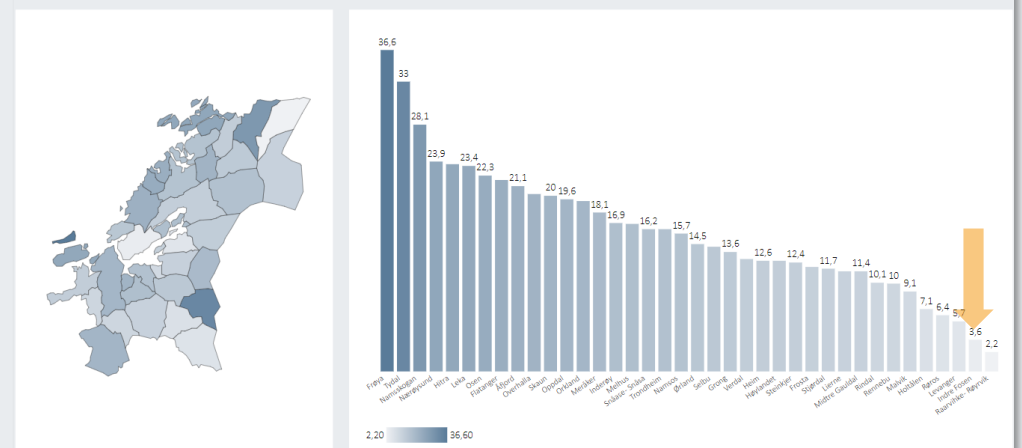
Renteeksponering -
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter

År
2022

Egenkapital -
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter

År
2022

Økonomisk stilling - Statsforvalterens vurdering

1	Beregnet økonomisk bærekraft og handlevne Hovedindikator	Svak ▾
1.1	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter siste 3 år (gj.snitt 3 år) Økonomisk balanse historisk - delindikator	Svak ▾
1.2	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i planperioden (gj.snitt 4 år) Økonomisk balanse i økonomiplanperioden (økonomisk oversikt § 5-6) - delindikator	Middels ▾
1.3	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter over tid (gj.snitt 7 år) Økonomisk balanse over tid	Middels ▾
1.4	Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Økonomisk sårbarhet	Svak ▾
1.5	Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Økonomisk buffer	Svak ▾
2	Økonomisk styring og kontroll Tilleggsindikator	Middels ▾
2.1	Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0)	Svak ▾
2.2	Avvik fra budsjett	Svak ▾
2.3	Årets merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Regnskapsmessig resultat	God ▾
2.4	Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Likviditet	God ▾

Vurdert med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft:

- **GOD (grønn):** Ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
- **MIDDELS (gul):** Kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
- **SVAK (rød):** Kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.

Vurdering

Svak

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beregninger.

Kommunen har svake driftsresultater, samt høy renteesponering og vesentlige avvik fra budsjettet, og vurderes derfor samlet sett til svak.

Hva er prognosene for framtida?

- Historiske resultater (utgangspunkt)
- Rente og inflasjon (energi)
- Skatteinngangen
- Inntektssystemet
- Befolkningsutvikling → pengene følger folket
- Demografiske utfordringer rykker stadig nærmere
- Nye investeringsbehov

Hvordan vil disse variablene slå ut for handlingsrommet i din kommune?

Kommunene gjør klokt i å planlegge for strammere kommuneøkonomi i årene som kommer

Langsiktighet | Realisme | Bærekraft

God økonomistyring og tilstrekkelig handlingsrom

- ✓ Tåler endringer/svingninger
- ✓ Tilpasse ressursbruken etter endrede rammevilkår
- ✓ Sunn økonomi gir politisk handlingsrom – på kort og lang sikt
- ✓ Oversikt og kontroll over ressursbruken
- ✓ Effektiv utnyttelse av ressursene

Avslutningsvis

Jo større ubalanse desto mer omfattende tjenestekutt

Risiko for å komme i konflikt med lovstandarder

Usikkerhet i organisasjonen

Et felles virkelighetsbilde er avgjørende!

«Det går sæ te» ...neppe, ikke uten at det tas grep!

...selv om en kan bli «berget» av eksterne faktorer for en stund

Det må tas fundamentale grep - ostehøvelen er kun for å kjøpe tid ...og det tar tid å snu!

Langsiktighet er grunnlaget handlingsrom over tid

Hvordan vil dere som kommunestyre jobbe for en langsiktig økonomiforvaltning og økt handlingsrom – hva er viktig for å få til dette og hvordan vil du bidra?

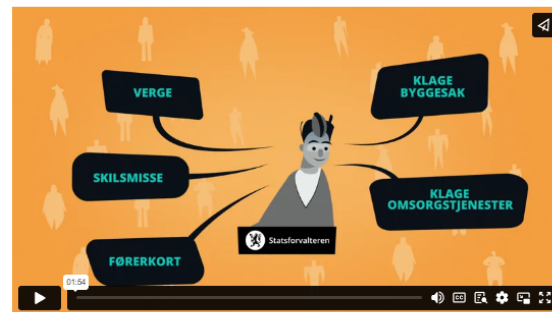

Hvem er vi og hvem er vi til for?

Hvem er vi og hvem er vi til for?

Som statens representant i Trøndelag har vi i oppgave å bry oss om saker som er viktige for folk, lokalmiljøet og vårt felles livsgrunnlag. Statsforvalteren har oppgaver som er direkte rettet mot enkeltinnbyggere, kommuner og andre organisasjoner. Her kan du lese mer om hvem vi er og hva vi gjør og se en film som forklarer hva Statsforvalteren i Trøndelag jobber med.

Publisert 17.03.2020, Sist endret 13.12.2022

Innbyggere, kommunene og Statsforvalteren

Kommunene er den viktigste leverandøren av tjenester og velferd til oss alle. Hos Statsforvalteren er vi derfor opptatt av å veilede og informere kommunene, og gi støtte og bidra til økt kunnskap og kompetanse blant kommunens egne fagfolk. Dette gjør vi for å bistå kommunene i sitt viktige arbeid med å levere gode tjenester for innbyggerne.

Vi legger stor vekt på hva kommunene mener, men noen ganger hender det at vi omgir eller stanser kommunale vedtak. Når det skjer er det fordi vi har et ansvar for å se til at nasjonal politikk følges opp lokalt, eller at innbyggerne får ivarettatt rettighetene sine.

Fra 1. januar 2021 byttet vi navn fra fylkesmann til statsforvalter. En del av innholdet under kan derfor fortsatt inneholde det gamle embetsnavnet - men informasjonen er fortsatt relevant.

Samfunnsplanlegging

[Beredskap](#)
[Kommuneøkonomi](#)
[Kommunal planlegging](#)

Klima- og miljø

[Forvaltning av rovdyr](#)
[Motorferdsel i utmark](#)
[Naturmangfold](#)

Landbruk

[Jordvern](#)
[Eiendoms- og lovforvaltning](#)
[Klimakonsekvenser ved omdisponering skog](#)

Reindrift

[En tidslinje om samiske rettigheter - Tjoerebe historvrijem damtedh juktie daam djiem guarkedh](#)
[Reindriffta i dag - Båatsoe Trøndelagesne daanbien](#)

Rettsikkerhet

[Kommunalrett og kommunelov](#)
[Habilitet](#)
[Tilsvn](#)

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Facebook [StatsforvalterenITrondelag](#)
Nettside [Statsforvalteren.no/Trondelag](#)

